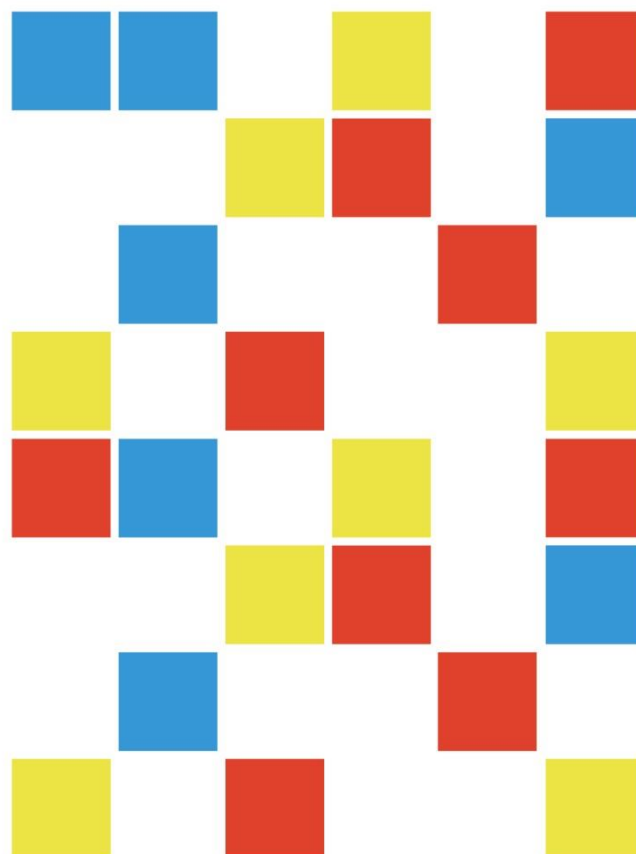

Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030

**Diagnoza służąca wyznaczeniu
obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji
w Gminie Mała Wieś**

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Podstawa prawna	5
2. Zgodność dokumentu.....	6
2.1 Spójność dokumentu w skali makro	6
2.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy	9
3. Zasady horyzontalne programu rewitalizacji	10
3.1 Partycypacja społeczna	10
3.2 Kompleksowa diagnoza	10
3.3 Koncentracja interwencji	11
3.4 Planowanie finansowe	11
4. Diagnoza obszaru zdegradowanego.....	12
4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	12
4.1.1 Wyniki badania sondażowego	13
4.1.2 Wyróżnione jednostki statystyczne	15
4.1.3 Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych	17
4.2 Sfera społeczna	22
4.3 Sfera gospodarcza.....	39
4.4 Sfera środowiskowa.....	41
4.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	45
4.6 Sfera techniczna.....	51
4.7 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	55
Spis tabel i rysunków	64

Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie zapisów ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 11). Nie stanowi aktu prawa miejscowego ani nie jest obowiązkowym dokumentem dla gmin. Jednakże jego uchwalenie przez władze gminy, zobowiązuje je oraz jednostki organizacyjne do realizacji przedsięwzięć, które przedstawia. Jest on dokumentem operacyjnym, który daje gminie możliwość prowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych na wyznaczonych w procesie delimitacji obszarach.

Gminny Program Rewitalizacji Mała Wieś zawiera diagnozę negatywnych zjawisk, problemów. Prezentuje rozwiązania problemów oraz kierunki działań, przedsięwzięcia, które przyczynią się do zmiany natężenia negatywnych zjawisk występujących na obszarze, jak i wśród społeczności lokalnej.

Jako kluczowe, z punktu widzenia wdrażania przedmiotowego dokumentu, uznaje się partnerstwo wielosektorowe, partycypację społeczną oraz zaangażowanie ze strony mieszkańców. Równoległe z opracowywaniem niniejszego dokumentu, opracowywana była Strategia Rozwoju Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030. Na potrzeby strategii przeprowadzono ankietę, która pozwoliła na przedstawienie problemów oraz pozytywnych aspektów Małej Wsi z punktu widzenia mieszkańców. Wzięcie pod uwagę opinii mieszkańców, w procesie tworzenia programu rewitalizacji, pozwoliło na dostosowanie zaplanowanych celów i działań rewitalizacyjnych do ich potrzeb.

Poniższe opracowanie przedstawia diagnozę Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mała Wieś, którego realizacja ma wpłynąć na wyprowadzenie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego. Działania będą koncentrować się przede wszystkim na sferze społecznej, ale także gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej.

1. Podstawa prawna

Gminny Program Rewitalizacji to opracowany na podstawie Ustawy o rewitalizacji, a także przy uwzględnieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dn. 2 sierpnia 2016 r. wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Przed opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mała Wieś na lata 2021 - 2030 dokonano delimitacji, czyli wyznaczenia obszaru zdegradowanego na podstawie szczegółowych badań czynników mających wpływ na rozwój poszczególnych części gminy, badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, wywiadów, spotkania online (szczegółowe informacje w tym zakresie zostaną przedstawione w GPR).

Natomiast proces delimitacji obszaru kryzysowego rozpoczęto od przeprowadzenia szczegółowych badań czynników mających wpływ na rozwój poszczególnych części gminy. Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział gminy na sołectwa. Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Przyjęte założenia metodologiczne pozwoliły na delimitację obszaru kryzysowego. Jego powierzchnia i kształt wynikały z jednej strony z przeprowadzonej diagnozy, z drugiej były efektem ograniczeń określonych w ustawie precyzujących maksymalną liczbę ludności (30%) i powierzchni gminy (20%), które mogą zostać objęte GPR.

W ramach diagnozy GPR przeprowadzono badanie sondażowe wśród mieszkańców gminy. W efekcie przeprowadzonych prac dokonano ostatecznej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, uznając za obszar zdegradowany jednostkę Mała Wieś, a za obszar rewitalizacji zawężony funkcjonalnie fragment obszaru zdegradowanego, nazwany Mała Wieś – Centrum. Następnie prowadzono konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mała Wieś.

2. Zgodność dokumentu

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030 został poddany analizie oraz weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznym i operacyjnymi w skali makro i mikro. Proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny i powinien kreować rozwój na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, jednakże należy pamiętać, że GPR powinien również pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu i kraju.

2.1 Spójność dokumentu w skali makro

Niniejsze opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w poniżej zestawionych dokumentach.

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym
Strategia Europa 2020
Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety: <ul style="list-style-type: none"> ● rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji ● rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej ● rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności
Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.
Cele i zadania: <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki: <ul style="list-style-type: none"> ● Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji ● Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym ● Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki ● Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki ● Stworzenie Polski Cyfrowej ● Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” ● Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska 2. Równoważenia potencjałów rozwojowych regionów: <ul style="list-style-type: none"> ● Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych ● Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach ● Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego 3. Efektywność i sprawność państwa: <ul style="list-style-type: none"> ● Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej ● Wzrost społecznego kapitału rozwoju
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
Cele i zadania:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 5). Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Cele i zadania:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji
 - Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych
 - Przemiany strukturalne sektora
 - Nowe formy działania i współpracy
 - Nowoczesne instrumenty wsparcia
 - Trwałe zwiększanie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych
 - Zwiększanie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki
 - Zwiększanie towarów zaawansowanych technologicznie
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
 - Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
 - Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
 - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
 - Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
 - Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
 - Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne- dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
 - Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
 - Cyfrowe państwo usługowe
 - Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
 - Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Cel szczegółowy 1: Niskoemisyjne wytwarzanie energii
 Cel szczegółowy 2: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami
 Cel szczegółowy 3: Rozwój zrównoważonej produkcji -obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo
 Cel szczegółowy 4: Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności, obejmująca sektor transportu i handlu
 Cel szczegółowy 5: Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku (Innowacyjne Mazowsze)

Obszar działań: Przemysł i produkcja

- **Cel rozwojowy:** Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym
 - Kierunek działań: Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji
 - Kierunek działań: Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców
 - Kierunek działań: Umiędzynarodowienie gospodarcze
 - Kierunek działań: Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym
 - Kierunek działań: Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych

Obszar działań: Gospodarka

- **Cel rozwojowy:** Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii
 - Kierunek działań: Wykorzystanie i wzmocnienie specjalizacji regionalnych
 - Kierunek działań: Wspieranie rozwoju nowych technologii, w szczególności biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych i kosmicznych
 - Kierunek działań: Wzmocnienie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich
 - Kierunek działań: Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego internetu i e-usług

Obszar działań: Przestrzeń i transport

- **Cel rozwojowy:** Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego
 - Kierunek działań: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu
 - Kierunek działań: Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego
 - Kierunek działań: Spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach

Obszar działań: Społeczeństwo

- **Cel rozwojowy:** Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki
 - Kierunek działań: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
 - Kierunek działań: Wyrównywanie szans edukacyjnych
 - Kierunek działań: Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficzne
 - Kierunek działań: Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej
 - Kierunek działań: Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna
 - Kierunek działań: Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego

Obszar działań: Środowisko i energetyka

- **Cel rozwojowy:** Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska
 - Kierunek działań: Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji
 - Kierunek działań: Produkcja energii ze źródeł odnawialnych

<ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska ○ Kierunek działań: Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie ○ Kierunek działań: Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej ○ Kierunek działań: Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym ○ Kierunek działań: Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń <p>Obszar działań: Kultura i dziedzictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cel rozwojowy: Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia <ul style="list-style-type: none"> ○ Kierunek działań: Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu ○ Kierunek działań: Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego ○ Kierunek działań: Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej ○ Kierunek działań: Upowszechnianie kultury i twórczości
<p>Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu płockiego na lata 2020-2025</p>
<p>Cel strategiczny 1: Doskonalenie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin i systemu pieczy zastępczej</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cel operacyjny 1.1 Wzmocnienie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ● Cel operacyjny 1.2 Zwiększenie bezpieczeństwa rodzin, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ● Cel operacyjny 1.3 Propagowanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej <p>Cel strategiczny 2: Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz aktywizacja i wsparcie osób niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cel operacyjny 2.1 Zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych ● Cel operacyjny 2.2 Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej ● Cel operacyjny 2.3 Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi ● Cel operacyjny 2.4 Zwiększanie świadomości społecznej i zmiana postaw wobec osób niepełnosprawnych. ● Cel operacyjny 2.5 Rozwijanie całodobowych i dziennych form wsparcia i opieki nad osobami niepełnosprawnymi. <p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cel operacyjny 3.1 Tworzenie warunków i promowanie aktywności osób starszych ● Cel operacyjny 3.2 Poprawa funkcjonowania osób starszych wymagających wsparcia <p>Cel strategiczny 4: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cel operacyjny 4.1 Zwiększenie dostępności usług aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym ● Cel operacyjny 4.2 Rozwijanie współpracy w zakresie włączenia społecznego <p>Cel strategiczny 5: Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu płockiego</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Cel operacyjny 5.1 Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania ● Cel operacyjny 5.2 Przeciwdziałanie zjawisku dziedzicznego bezrobocia w rodzinach
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2027</p>

2.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy

<p>Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym</p>
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Mała Wieś</p>
<p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Realizacja celów pakietu klimatyczno-energetycznego 2020 ● Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy Mała Wieś <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Redukcja emisji gazów cieplarnianych o 2364,04(Mg CO2) ● Redukcja zużycia energii finalnej o 6167,01(MWh) ● Zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 17927,41(MWh)

3. Zasady horyzontalne programu rewitalizacji

3.1 Partycypacja społeczna

Zgodnie z art. 5 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji. Jako interesariuszy rozumie się mieszkańców gminy ze szczególnym wskazaniem na mieszkańców obszaru rewitalizacji i podmioty gospodarcze, które prowadzą lub planują prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną. Istotną grupą interesariuszy są również jednostki samorządu terytorialnego oraz organy władzy publicznej.

Partycypacja społeczna opiera się przede wszystkim na aktywnym udziale interesariuszy w procesie tworzenia gminnego programu rewitalizacji, poznaniu potrzeb i oczekiwań każdej ze wskazanych grup, aktywnym dialogu, wzajemnym słuchaniu oraz aktywizowaniu i wspieraniu inicjatyw, które mogą wpłynąć na zwiększenie zaangażowania i udziału interesariuszy. Istotnym jest również prowadzenie działań skierowanych do zainteresowanych, mówiących o istocie, celu, zasadach oraz przebiegu procesu rewitalizacji.

Podczas prac nad diagnozą oraz założeniami Programu wykorzystano metody badawcze, pozwalające dotrzeć do możliwie szerokiej grupy interesariuszy procesu rewitalizacji, umożliwiające uzyskanie opinii i indywidualnych ocen dotyczących kondycji poszczególnych obszarów definiowanych, jako problemowe.

3.2 Kompleksowa diagnoza

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, GPR powinien zawierać diagnozę obszaru kryzysowego, która będzie analizą lokalnych potencjałów oraz negatywnych zjawisk, które występują na tym obszarze. Pozwala ona na uzyskanie pełnego obrazu na temat zjawisk i problemów występujących na obszarze rewitalizacji. Diagnoza ma być również uzasadnieniem wskazanych interwencji i przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminie. Diagnoza w niniejszym dokumencie ma charakter kompleksowy, realizowany w oparciu o analizę danych ilościowych oraz jakościowych. Wyznaczenie obszarów kryzysowych zostało poparte analizą porównawczą, udowadniającą konieczność podjęcia kompleksowej i skoordynowanej interwencji. Do diagnozy wykorzystano informacje gromadzone przez Urząd Gminy w Małej Wsi. Dodatkowo pozyskano szczegółowe dane dotyczące każdego z wyznaczonych obszarów z instytucji, takich jak Powiatowy Urząd Pracy w Płocku, Komenda Miejska Policji w Płocku, Główny Urząd Statystyczny.

3.3 Koncentracja interwencji

Koncentracją interwencji w wymiarze terytorialnym - najważniejszym efektem prac nad Programem Rewitalizacji Gminy Mała Wieś 2021-2030 było wyznaczenie jednego, ściśle ograniczonego terytorialnie obszaru o szczególnym charakterze kryzysowym. Jego łączna powierzchnia nie przekracza 20% łącznej powierzchni gminy i nie jest zamieszkała przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Intensyfikacja interwencji w wymiarze tematycznym polega na tym, że zaplanowane działania w ramach zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych obejmują określone dziedziny przewidziane do realizacji ze środków zewnętrznych. Wymiar społeczny, techniczny i przestrzenny został zdefiniowany w oparciu o kompleksową diagnozę sytuacji społecznej gminy Mała Wieś ze szczególnym uwzględnieniem obszarów kryzysowych.

3.4 Planowanie finansowe

Przedsięwzięcia, które wynikają z Gminnego Programu Rewitalizacji powinny być finansowane z różnych źródeł. Mogą to być środki pozyskiwane w ramach polityki spójności UE, polityk i instrumentów krajowych, takich jak programy rządowe, krajowe i regionalne oraz prywatnych i innych publicznych źródeł finansowania. Głównym celem jest przedstawienie szacunkowych ram finansowych, a więc wielkości środków, których pozyskanie z różnych źródeł finansowania umożliwi realizację planowanych projektów. Projekty gminne posiadają (bądź będą posiadać) zabezpieczenie w postaci wkładu finansowego w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Założenia finansowe częściowo mają charakter indykatywny wynikający z długookresowego charakteru dokumentu oraz potencjalnych zmian w zakresie wdrażania Programów Rewitalizacji. Wybrane do realizacji inwestycje stanowią jedną wiązkę projektową. Projekty miękkie (społeczne) dopełniane są projektami inwestycyjnymi (technicznymi), a ich realizacja przyczyni się do zniwelowania zdiagnozowanych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji i pośrednio w całej gminie Mała Wieś. Zaproponowane projekty będą skutkować długotrwałymi zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

4. Diagnoza obszaru zdegradowanego

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Program Rewitalizacji Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030 jest dokumentem zarówno strategicznym, jak i operacyjnym, o charakterze lokalnym (tj. dedykowanym jednostce samorządu terytorialnego - gminie). Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Z uwagi na charakter dokumentu, obszar objęty rewitalizacją winien być wyodrębniony w sposób szczegółowy w oparciu o wybrane wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Przyjęta w tym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w gminie Mała Wieś polegała na analizie wielostopniowej i zakładała w głównej mierze oparcie się na szczegółowych (w większości mierzalnych) wskaźnikach dotyczących sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy. W opracowaniu posłużono się także metodą badań jakościowych w celu oceny różnego rodzaju zmiennych. Celem sporządzenia Programu Rewitalizacji w gminie Mała Wieś jest zidentyfikowanie obszarów o największym kryzysie, przeznaczonych do rewitalizacji na terenie gminy Mała Wieś, wyprowadzenie ze stanu kryzysowego i utworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju.

Obszary deficytowe były wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów (czynników) przede wszystkim społecznych (z zakresu pomocy społecznej, rynku pracy i bezpieczeństwa), a w następnej kolejności pozaspołecznych, tj. gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych i technicznych.

Delimitacja obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji obejmowała następujące etapy:

1. Przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców gminy Mała Wieś w zakresie jakości życia w gminie na potrzeby opracowania dokumentów strategicznych i planistycznych gminy
2. Podzielenie terenu gminy Mała Wieś na mniejsze jednostki porównawcze, według jasnego kryterium spójności społeczno - terytorialnej oraz administracyjnej
3. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji
4. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w wyodrębnionych jednostkach porównawczych w zakresie sfery społecznej (badanie ilościowe). Z uwagi na szerokie spektrum problemów społecznych oraz różne jednostki miary pozyskanych danych, w badaniu sfery społecznej zastosowano normalizację zmiennych. Dokonano podziału wybranych zmiennych X ze względu na rolę, jaką odgrywają w kształtowaniu się rozważanego zjawiska, czyli określono czy

rozwój ten stymulują, czy też hamują. W tym kontekście wyróżniono stymulanty i destymulanty.

Zmienna X_j jest:

- stymulantą, gdy wzrost jej wartości jest korzystny z punktu widzenia rozwoju zjawiska złożonego,
- destymulantą, gdy z punktu widzenia rozwoju zjawiska złożonego korzystne są jej malejące wartości.

Sposobem normalizacji zmiennych była standaryzacja, która polega na odniesieniu wartości wskaźnika do jego wartości maksymalnej w grupie analizowanych czynników. Po standaryzacji wartości wszystkich zmiennych są niemianowane. Zestawione i zestandaryzowane wskaźniki, przemnożono przez wagę odpowiadającą danej zmiennej. Uzyskane w ten sposób dane, dla każdej ze sfer zestawiono w tabelach. Opracowane dane zwizualizowano, opracowując dla każdego z obszarów kartogram. W kolejnym kroku opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji społecznej będący sumą zwagowanych wartości wskaźników. Efektem tego etapu było wyodrębnienie jednostek o szczególnym nasileniu problemów społecznych.

5. Przeprowadzenie analizy jednostek porównawczych pod kątem nasilenia problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych (badanie ilościowe i jakościowe)
6. Wyodrębnienie jednostek porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i tzw. pozaspołecznym (w aspektach gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym)
7. Wyodrębnianie obszaru zdegradowanego - o szczególnym nasileniu problemów społecznych
8. Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji - o szczególnym nasileniu problemów społecznych w połączeniu z występowaniem problemów w wymiarze tzw. pozaspołecznym, uwzględniający ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni - maksymalnie 20% udziału oraz ludności - limit 30% wszystkich zamieszkujących gminę.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych etapów procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Mała Wieś.

4.1.1 Wyniki badania sondażowego

Równoległe z powstawaniem niniejszego dokumentu opracowywana była Strategia Rozwoju Gminy Mała Wieś 2021-2030. W związku z powstawaniem wspomnianego dokumentu strategicznego przeprowadzane było badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. W badaniu wzięło udział 147 respondentów. Z uwagi na obecną sytuację w kraju dotyczącą pandemii koronawirusa, kwestionariusz udostępniony był tylko w formie internetowej. Zagadnienia w ankiecie, które dotyczą kwestii rewitalizacji, zostały przedstawione w poniższym rozdziale.

W ankiecie mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę elementów związanych z jakością życia na terenie gminy Mała Wieś. Wśród najlepiej ocenianych aspektów (suma odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze) znalazły się:

- Dostępność przedszkoli – 53,7%
- Poziom edukacji podstawowej – 45,6%
- Jakość oferty czasu wolnego dla seniorów – 41,5%
- Poziom bezpieczeństwa – 37,4%
- Dostępność kanalizacji i wodociągów – 36,0%
- Jakość obsługi w UG i jego jednostkach organizacyjnych – 36,6%

Najniżej (suma wskazań słabo i bardzo słabo) ocenione zostały poniższe elementy:

- Możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy – 80,9%
- Jakość oferty czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 67,3%
- Stan/jakość dróg – 65,3%
- Jakość oferty sportowej i rekreacyjnej – 58,5%
- Dostępność usług służby zdrowia – 57,8%
- Stan techniczny chodników i oświetlenia - 54,5%
- Jakość oferty kulturalnej i rozrywkowej – 53,1%
- E-usługi w gminie - 53,1%

Powyższa struktura odpowiedzi wskazuje jednoznacznie, że największym wyzwaniem są aspekty związane z rynkiem pracy, a przede wszystkim z możliwością znalezienia zatrudnienia na terenie gminy. Problemy społeczne są jednymi z poważniejszych zagrożeń, które dotyczą gminę i wpływają znacząco na sytuację na jej obszarze. Ich koncentracja i ogniskowanie się w jednym miejscu ma duży wpływ przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Największym zagrożeniem, wskazanym przez mieszkańców jest bezrobocie, a co za tym idzie, niezadowolająca sytuacja na rynku pracy. Wysoki poziom zagrożenia mieszkańcy upatrują również w kwestii związanej z alkoholizmem oraz biedą. Wskazane kwestie stanowią wyzwania na przyszłość i wymagają poprawy.

Wśród problemów dotyczących sfery tzw. pozaspołecznej, najczęściej wskazywano na stan infrastruktury drogowej oraz związaną z nim słabą dostępność komunikacyjną.

Respondenci wskazując mocne strony zwrócili uwagę na dostępność miejsc usługowych i handlu, placówek oświatowych oraz bogactwo terenów atrakcyjnych przyrodniczo. Za największą wadę natomiast, uznano bariery biurokratyczne, stan infrastruktury drogowej oraz dostępność do służby zdrowia i opieki medycznej.

Mieszkańcy wskazali konkretne działania, które zmieniłyby i poprawiłyby dotychczasową sytuację. Główny nacisk kładziony jest na wspomniane wcześniej kwestie infrastrukturalne, poprawę stanu dróg, oświetlenie, budowę oraz remont chodników. Istotne dla mieszkańców jest także podjęcie działań mających na celu stymulowanie i rozwój przedsiębiorczości oraz takich, których interwencja będzie miała wpływ na aspekty związane z infrastrukturą publiczną.

4.1.2 Wyróżnione jednostki statystyczne

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji wyznaczono na podstawie wielokryterialnej diagnozy, której poddany został obszar całej gminy. Dla skutecznego przeprowadzenia diagnozy wykorzystano metodę jednostek strukturalnych (urbanistycznych), tj. podziału gminy na miejscowości, częściowo je modyfikując ze względu na występujące powiązania funkcjonalne części obszarów. Kilka z wyróżnionych jednostek powstało z połączenia kilku miejscowości. Są to:

- Dzierżanowo, w którego skład wchodzi Dzierżanowo i Dzierżanowo-Osada
- Głowczyn, w którego w skład wchodzi Głowczyn i Murkowo
- Kiełtyki, w którego skład wchodzi Kiełtyki i Ściborowo
- Liwin, w którego skład wchodzi Liwin i Rąkvice
- Podgórze Parcele, w którego skład wchodzi Podgórze Parcele i Kupisie
- Węgrzynowo, w którego skład wchodzi Węgrzynowo, Przykory i Brody Małe.

W ramach diagnozy wyróżniono w gminie 24 jednostki porównawcze, które stanowią swoiste, spójne i odrębne jednostki, w znaczeniu społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym i topograficznym.

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji

Lp.	Miejscowości	Powierzchnia [ha]	Liczba ludności [os.] (2019 r.)
1	Borzeń	183	148
2	Brody Duże	520	188
3	Chylin	530	345
4	Dzierżanowo	699	288
5	Głowczyn	470	195
6	Kiełtyki	296	188
7	Lasocin	405	169
8	Liwin	310	106
9	Mała Wieś	291	1278
10	Nakwasin	607	238
11	Niżdzin	315	223
12	Nowe Arciszewo	182	55
13	Nowe Gałki	439	181
14	Nowe Świąćce	286	133
15	Orszymowo	623	288
16	Perki	214	155
17	Podgórze	1 221	167

18	Podgórze Parcele	396	203
19	Stare Arciszewo	316	87
20	Stare Gałki	354	167
21	Stare Świącice	259	187
22	Węgrzynowo	584	392
23	Wilkanowo	368	219
24	Zakrzewo	1 009	314
	Gmina Mała Wieś	10 878	5914

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika prezentuje podział gminy Mała Wieś na wskazane wyżej obszary porównawcze.

Rysunek 1 Jednostki porównawcze wyodrębnione w ramach GPR Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030

Źródło: opracowanie własne

4.1.3 Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych

Dobór odpowiednich zmiennych jest kluczowy dla prawidłowego przeprowadzania delimitacji analizowanych jednostek. Konieczny był dobór zmiennych, które w istotny sposób statystycznie różnicują wyznaczone obszary. Istotnym było zbadanie szeregu zmiennych, które umożliwiły analizę każdej ze sfer, na które wskazuje Ustawa o rewitalizacji. Z uwagi na występujące w gminie zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne, wypracowano zbiór 22 zmiennych, które zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 2 Kryteria delimitacji obszarów zdegradowanych- sfera społeczna

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis	Stymulanta/destymulanta	Waga
SFERA SPOŁECZNA	1	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	destymulanta	30
	2	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna prezentująca średni wynik egzaminu ósmoklasisty z trzech obowiązkowych przedmiotów. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta	10
	3	Frekwencja wyborcza	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna prezentująca stosunek osób którym wydano karty do głosowania, do osób, które uprawnione są do głosowania. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta	10
	4	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta	10
	5	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku	destymulanta	20

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis	Stymulanta/destymulanta	Waga
	6	Odsetek długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej odsetek osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Płocku	destymulanta	20
	7	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna skategoryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Płocku	destymulanta	20
	8	Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących zdarzeń drogowych. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Płocku	destymulanta	10
	9	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający liczbę klientów ośrodka pomocy społecznej. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS Mała Wieś	destymulanta	10
	10	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający liczbę udzielonych świadczeń. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS Mała Wieś	destymulanta	10
	11	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający kwotę udzielonych świadczeń. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS Mała Wieś	destymulanta	10

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis	Stymulanta/ destymulanta
SFERA GOSPODARCZA	12	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	Stymulanta
SFERA ŚRODOWISKOWA	13	Liczba nieruchomości gruntowych zawierających wyroby azbestowe	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi problemami związanymi z wyrobami azbestowymi. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	destymulanta
	14	Jakość powietrza atmosferycznego	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi potrzebami środowiskowymi. Zmienna skategoryzowana na podstawie oceny jakościowej. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta
	15	Powierzchnia terenów zielonych (dostępność)	Wskaźnik obrazujący dostępność terenów zielonych. Zmienna skategoryzowana, oceniana jakościowo na podstawie obecności otwartych terenów. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	16	Dostępność do usług kultury	Wskaźnik skupiający się na ocenie dostępności różnorodnych instytucji kulturalnych. Zmienna skategoryzowana na podstawie liczby istniejących placówek kulturalnych funkcjonujących na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta
	17	Dostępność do usług społecznych (bufor 1 km)	Wskaźnik skupiający się na ocenie dostępności różnorodnych instytucji społecznych. Zmienna skategoryzowana na podstawie liczby istniejących instytucji społecznych funkcjonujących na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta
	18	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik skupiający się na ocenie jakości poziomu obsługi komunikacyjnej. Zmienna skategoryzowana. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta
	19	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do	Wskaźnik skupiający się na ocenie występujących barier urbanistycznych, które utrudniają rozwój nowych funkcji. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	stymulanta

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis	Stymulanta/ destymulanta
		zmieniających się funkcji terenu		
SFERA TECHNICZNA	20	Liczba zabytków		
	21	Liczba budynków		
	22	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Wskaźnik opisujący poziom degradacji infrastruktury technicznej, w tym obiektów użyteczności publicznej. Zmienna skategoryzowana na podstawie oceny jakościowej. Źródło danych: Urząd Gminy Mała Wieś	

Źródło: opracowanie własne

4.2 Sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wybrano wskaźniki, które zakwalifikowano i przedstawiono w podziale na kategorie:

1. Demografia
2. Kapitał społeczny
3. Rynek pracy
4. Bezpieczeństwo publiczne
5. Pomoc społeczna

Dobór zmiennych i stworzenie z nich syntetycznego wskaźnika pozwoliło na wyróżnienie obszaru, w którym skupiają się problemy społeczne.

W niniejszym opracowaniu posłużono się danymi ilościowymi, które w dużej mierze zostały udostępnione zostały przez instytucje publiczne, takie jak: Urząd Gminy Mała Wieś, Komenda Miejska Policji w Płocku, Powiatowy Urząd Pracy w Płocku oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małej Wsi. Równoległe do programu rewitalizacji powstawała Strategia Rozwoju Gminy Mała Wieś, na rzecz której prowadzone było badanie sondażowe wśród mieszkańców. Również wyniki z przeprowadzonego badania zostały wzięte pod uwagę w trakcie powstawania tego dokumentu.

Pierwsza analizowana zmienna przedstawia relacje między ekonomicznymi grupami wieku. W tym przypadku jest nią liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Im wartość wskaźnika jest wyższa tym społeczeństwo jest starsze, a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym jest wyższa w danej jednostce niż liczba osób młodych (w wieku przedprodukcyjnym). W poniższej tabeli zestawiono wartości wskaźnika.

Tabela 2 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Mała Wieś w 2020 r.

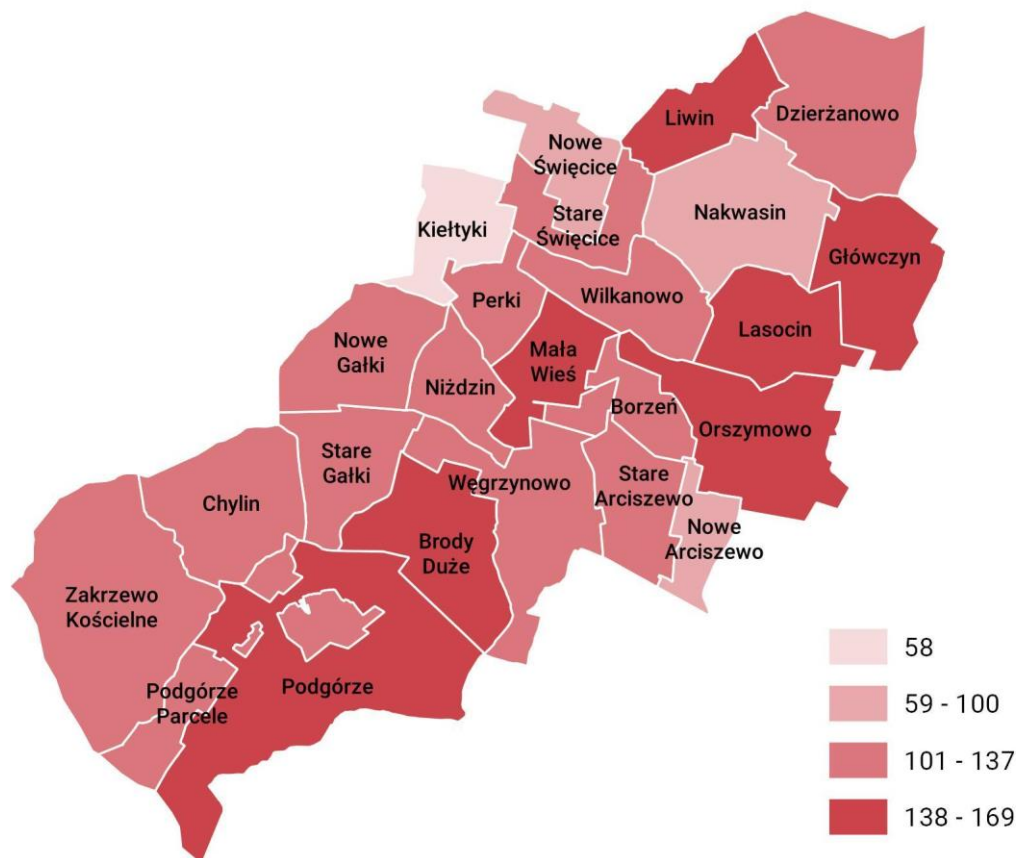
	Miejscowości	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym
1	Borzeń	112
2	Brody Duże	146
3	Chylin	110
4	Dzierzanowo	124
5	Główczyn	143
6	Kiełtyki	58
7	Lasocin	152
8	Liwin	140
9	Mała Wieś	166
10	Nakwasin	96
11	Niędzin	126

	Miejscowości	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym
12	Nowe Arciszewo	83
13	Nowe Gałki	118
14	Nowe Świącice	100
15	Orszymowo	169
16	Perki	112
17	Podgórze	145
18	Podgórze Parcele	127
19	Stare Arciszewo	119
20	Stare Gałki	137
21	Stare Świącice	121
22	Węgrzynowo	121
23	Wilkanowo	132
24	Zakrzewo	128
	Gmina Mała Wieś	130

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Mała Wieś

Wartość tego wskaźnika dla gminy wynosi 130. Wśród analizowanych jednostek 9 z nich charakteryzuje wartość wyższa niż dla gminy, co jednoznacznie wskazuje na przewagę w tych jednostkach osób w wieku poprodukcyjnym, w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Analiza danych wykazała, że gminę Mała Wieś dotyka problem starzenia się społeczeństwa, widoczna jest wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, z widoczną nadwyżką kobiet. Najgorzej wygląda sytuacja w sołectwie Orszymowo, gdzie analizowany wskaźnik jest równy 169. Najkorzystniej prezentuje się sytuacja dla jednostki Kiełtyki, tam wartość przeliczeniowa wynosi 58.

Rysunek 2 Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

Źródło: opracowanie własne

W przypadku kapitału społecznego analizowano średni wynik egzaminu ósmoklasisty, frekwencję wyborczą oraz liczbę organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Na terenie gminy funkcjonują 3 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Wincentego Hipolita Gawareckiego w Małej Wsi, Szkoła Podstawowa w Podgórzu oraz Szkoła Podstawowa w Dzierżanowie. W ostatnim pięcioleciu liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych wzrosła z 383 (2015 r.) do 431 uczniów (2019 r.), czyli o 11%.

Poniższa tabela przedstawia średni wynik egzaminu ósmoklasisty w podziale na jednostki.

Tabela 3 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty

	Miejscowości	Średni wynik
1	Borzeń	39,67
2	Brody Duże	63,00
3	Chylin	63,00
4	Dzierżanowo	45,67
5	Główczyn	45,67

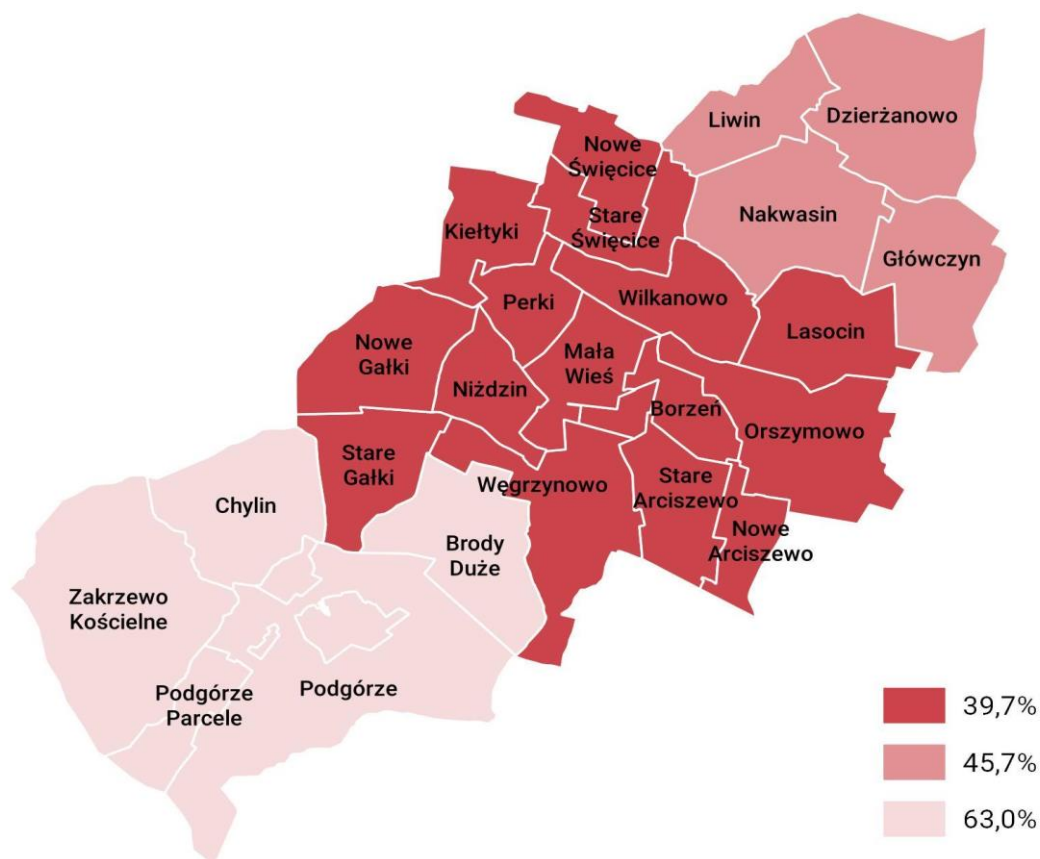
	Miejscowości	Średni wynik
6	Kiełtyki	39,67
7	Lasocin	39,67
8	Liwin	45,67
9	Mała Wieś	39,67
10	Nakwasin	45,67
11	Niędzin	39,67
12	Nowe Arciszewo	39,67
13	Nowe Gałki	39,67
14	Nowe Świącice	39,67
15	Orszymowo	39,67
16	Perki	39,67
17	Podgórze	63,00
18	Podgórze Parcele	63,00
19	Stare Arciszewo	39,67
20	Stare Gałki	39,67
21	Stare Świącice	39,67
22	Węgrzynowo	39,67
23	Wilkanowo	39,67
24	Zakrzewo	63,00
	Gmina Mała Wieś	45,00

Źródło: opracowanie własne.

Przedstawione w tabeli wyniki stanowią średnią dla trzech przedmiotów: język polski, matematyka i język angielski. Średnie zostały przyporządkowane do miejscowości, zgodnie z podziałem obrębów edukacyjnych w gminie. Najlepszy średni wynik egzaminu ósmoklasisty uzyskano w szkole w Podgórzu, najgorszy natomiast w szkole mającej siedzibę w Małej Wsi. Przedstawione wyniki wskazują, że w większości miejscowości wyniki są słabsze niż średnia dla gminy. Najlepiej przedstawiają się wyniki w sołectwach: Brody Duże, Chylin, Podgórze, Podgórze Parcele oraz Zakrzewo. Tam średni wynik z egzaminu ósmoklasisty wyniósł 63%.

Poniższa mapa przedstawia rozkład przestrzenny wyników egzaminu. Widać wyraźny podział między poszczególnymi szkołami. Najlepsze wyniki uzyskali uczniowie z miejscowości zlokalizowanych w południowej części gminy, najslabiej z egzaminem poradzili sobie natomiast uczniowie zamieszkujący centralną części gminy, skupiającą się wokół siedziby – Małej Wsi, w której zlokalizowana jest szkoła.

Rysunek 3 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty

Źródło: opracowanie własne

Kolejną analizowaną zmienną jest frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r. dotyczących wyborów Wójta Gminy Mała Wieś. Wyniki zostały przyporządkowane odpowiednio do miejscowości, na podstawie podziału na obwody wyborcze. Wyższa frekwencja może wskazywać na większą świadomość mieszkańców, natomiast niższa na mniejsze zainteresowanie sprawami gminy, czyli sprawami, które ich bezpośrednio dotyczą.

Tabela 4 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r. w miejscowościach gminy Mała Wieś

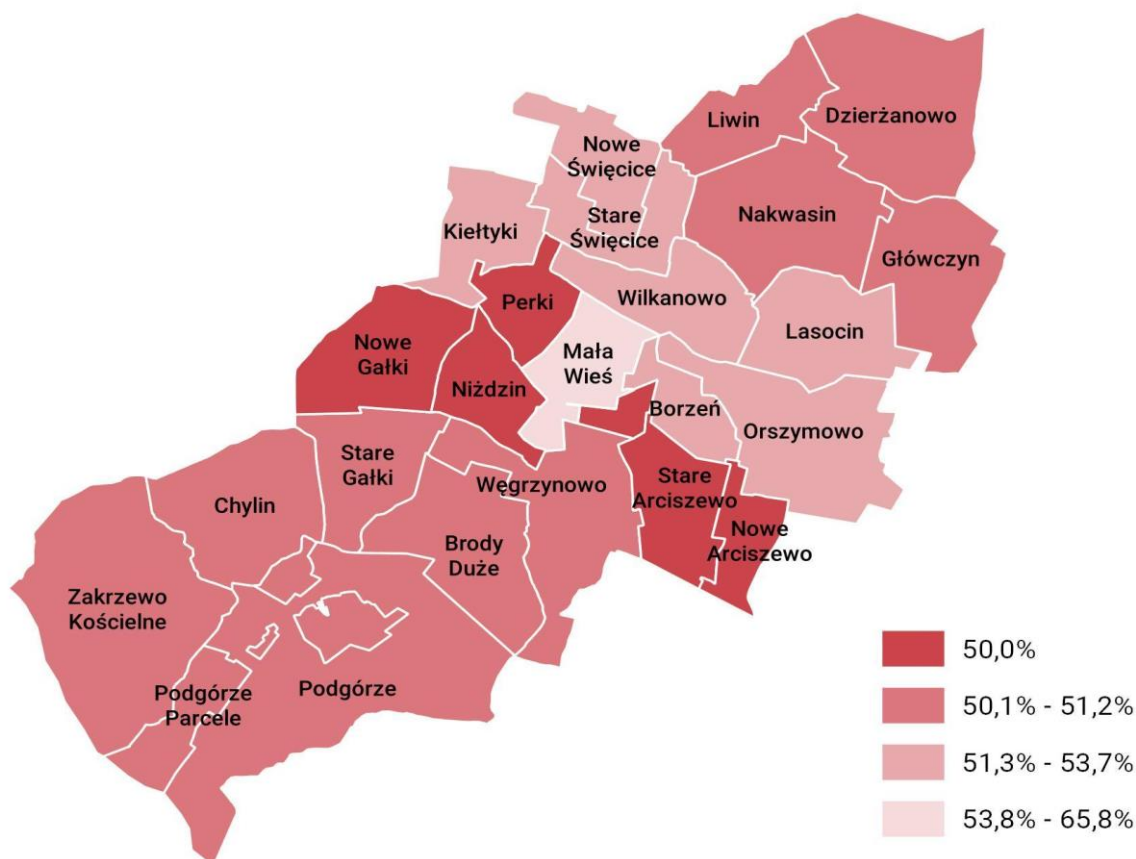
	Miejscowości	Frekwencja wyborcza [%]
1	Borzeń	53,71
2	Brody Duże	51,20
3	Chylin	51,20
4	Dzierżanowo	51,01
5	Głowczyn	51,01
6	Kiełtyki	53,71
7	Lasocin	53,71
8	Liwin	51,01
9	Mała Wieś	65,83
10	Nakwasin	51,01

	Miejscowości	Frekwencja wyborcza [%]
11	Niździn	49,95
12	Nowe Arciszewo	49,95
13	Nowe Gałki	49,95
14	Nowe Święcice	53,71
15	Orszymowo	53,71
16	Perki	49,95
17	Podgórze	51,20
18	Podgórze Parcele	51,20
19	Stare Arciszewo	49,95
20	Stare Gałki	51,20
21	Stare Święcice	53,71
22	Węgrzynowo	51,20
23	Wilkanowo	53,71
24	Zakrzewo	51,20
	Gmina Mała Wieś	54,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Mała Wieś

Frekwencja w wyborach w gminie, w 2018 r. wyniosła 54,65%. Wynik ten wypada korzystnie w porównaniu do powiatu płockiego (54,47%) i województwa mazowieckiego (51,62%). Tylko w przypadku siedziby gminy frekwencja jest wyższa niż frekwencja dla całej gminy i wynosi 65,83%. Najgorzej prezentuje się sytuacja w sołectwach: Nakwasin, Nowe Arciszewo, Nowe Gałki, Perki i Stare Arciszewo, tam aktywność mieszkańców w życiu publicznym wynosi niecałe 50%. Taki wynik może świadczyć o braku przekonania, że wybory mogą wpłynąć pozytywnie na zmiany w najbliższym otoczeniu, a także niechęć do sfery życia politycznego.

Rysunek 4 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych

Źródło: opracowanie własne

Miarą poziomu kapitału społecznego poszczególnych obszarów w Gminie Mała Wieś jest również stopień zrzeszania się mieszkańców, który został wyrażony w liczbie organizacji pozarządowych. Na terenie gminy Mała Wieś zarejestrowane są łącznie 22 organizacje pozarządowe, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 3,72.

Tabela 5 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

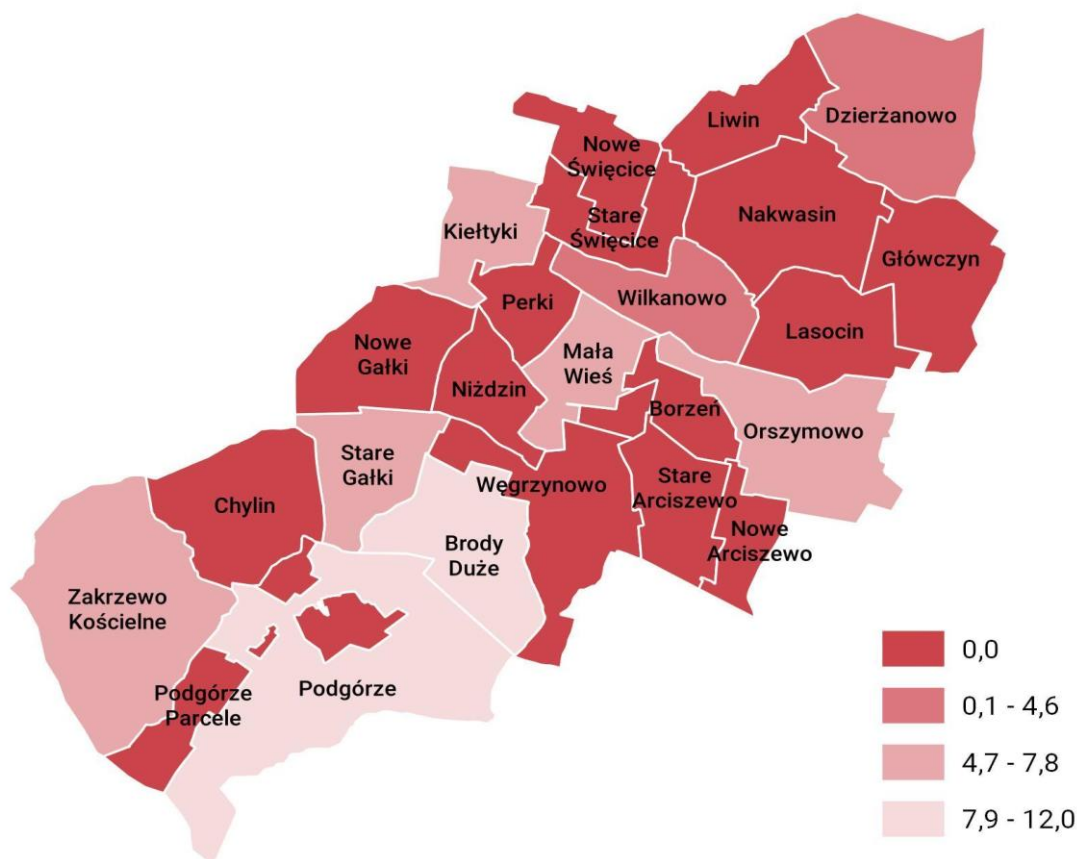
	Miejscowości	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
1	Borzeń	0	0,00
2	Brody Duże	2	10,64
3	Chylin	0	0,00
4	Dzierżanowo	1	3,47
5	Główczyn	0	0,00
6	Kiełtyki	1	5,32
7	Lasocin	0	0,00
8	Liwin	0	0,00
9	Mała Wieś	10	7,82

	Miejscowości	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
10	Nakwasin	0	0,00
11	Niżdzin	0	0,00
12	Nowe Arciszewo	0	0,00
13	Nowe Gałki	0	0,00
14	Nowe Święcice	0	0,00
15	Orszymowo	2	6,94
16	Perki	0	0,00
17	Podgórze	2	11,98
18	Podgórze Parcele	0	0,00
19	Stare Arciszewo	0	0,00
20	Stare Gałki	1	5,99
21	Stare Święcice	0	0,00
22	Węgrzynowo	0	0,00
23	Wilkanowo	1	4,57
24	Zakrzewo	2	6,37
	Gmina Mała Wieś	22	3,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Mała Wieś

Najwięcej organizacji pozarządowych działa w miejscowości Mała Wieś (10). Jednakże w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, najlepiej kształtuje się sytuacja w Podgórzu (11,98) oraz Brodach Dużych (10,64). W innych miejscowościach wartość przeliczeniowa wskaźnika kształtowała się następująco: Mała Wieś – 7,82, Orszymowo – 6,94, Zakrzewo – 6,37, Stare Gałki – 5,99, Kiełtyki - 5,32, Wilkanowo – 4,57 oraz Dzierżanowo – 3,47. W pozostałych miejscowościach nie działa żadna organizacja pozarządowa i wskaźnik ten równy jest 0.

Rysunek 5 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym analizowanym zagadnieniem są kwestie związane z rynkiem pracy w gminie Mała Wieś. W głównej mierze skupiono się na liczbie bezrobotnych, w szczególności odsetku osób długotrwale bezrobotnych. Stworzono dwa wskaźniki: Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz Odsetek długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym, na podstawie których zanalizowana została sytuacja panująca w gminie, co pozwoliło na wskazanie obszarów problemowych. Zjawisko bezrobocia ma wpływ na niekorzystną sytuację materialną rodzin, występowanie patologii społecznych, a także większe wydatki ze strony państwa na pomoc socjalną i walkę z tym problemem. Obecna sytuacja i przedłużający się stan pandemii może mieć wpływ na wzrost liczby osób bezrobotnych w najbliższym okresie.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie danych dotyczących ww. aspektów.

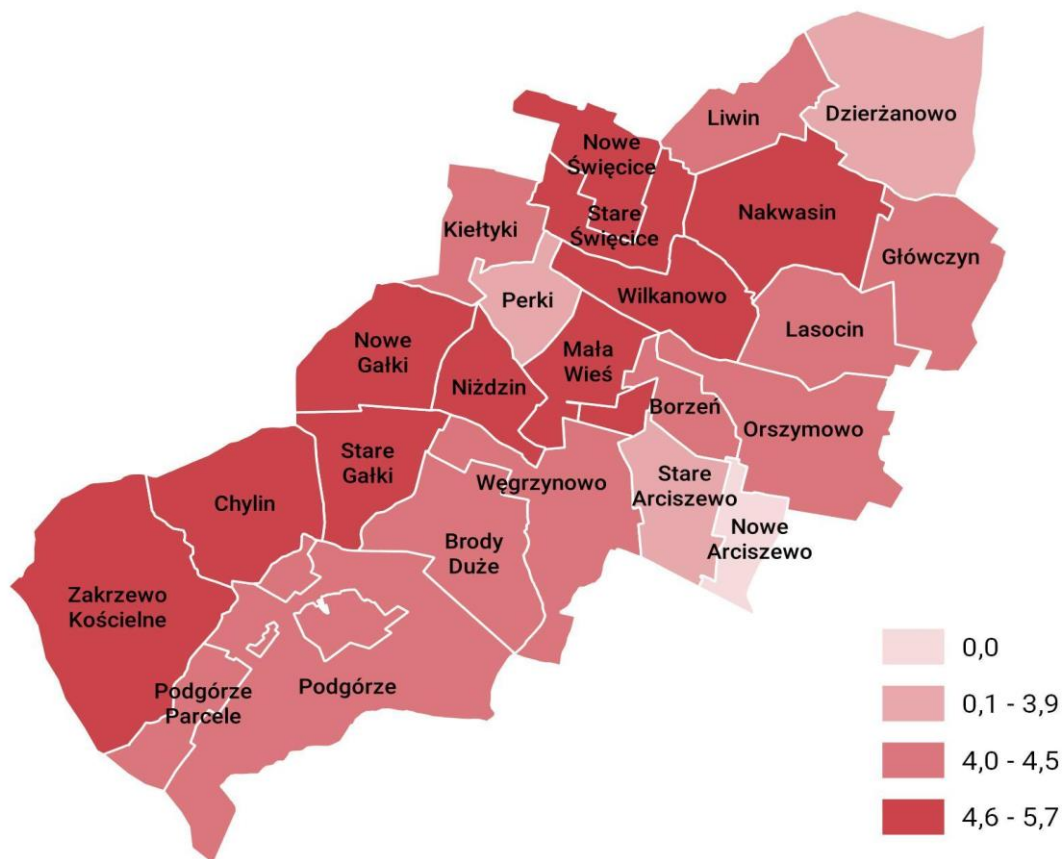
Tabela 6 Dane dotyczące bezrobocia w gminie Mała Wieś

	Miejscowości	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych	Liczba długotrwale bezrobotnych	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Odsetek długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym
1	Borzeń	92	4	0	4,35	0,00
2	Brody Duże	113	5	0	4,42	0,00
3	Chylin	211	13	2	4,74	0,95
4	Dzierżanowo	168	6	2	3,57	1,19
5	Główczyn	120	5	1	4,17	0,83
6	Kiełtyki	112	5	1	4,46	0,89
7	Lasocin	115	10	1	4,35	0,87
8	Liwin	72	3	0	4,17	0,00
9	Mała Wieś	785	40	13	5,73	1,91
10	Nakwasin	145	7	2	4,83	1,38
11	Niżdzin	142	7	2	4,93	1,41
12	Nowe Arciszewo	32	0	0	0,00	0,00
13	Nowe Gałki	107	5	2	4,67	1,87
14	Nowe Świąćce	85	4	1	4,71	1,18
15	Orszymowo	170	6	0	4,12	0,00
16	Perki	93	3	2	3,23	1,08
17	Podgórze	95	4	1	4,21	1,05
18	Podgórze Parcele	135	6	1	4,44	0,74
19	Stare Arciszewo	52	2	0	3,85	0,00
20	Stare Gałki	102	5	2	4,90	0,98
21	Stare Świąćce	118	4	1	5,08	0,85
22	Węgrzynowo	232	10	4	4,31	1,72
23	Wilkanowo	120	6	1	5,00	0,83
24	Zakrzewo	189	9	2	4,76	1,06
	Gmina Mała Wieś	3605	169	41	4,69	1,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku

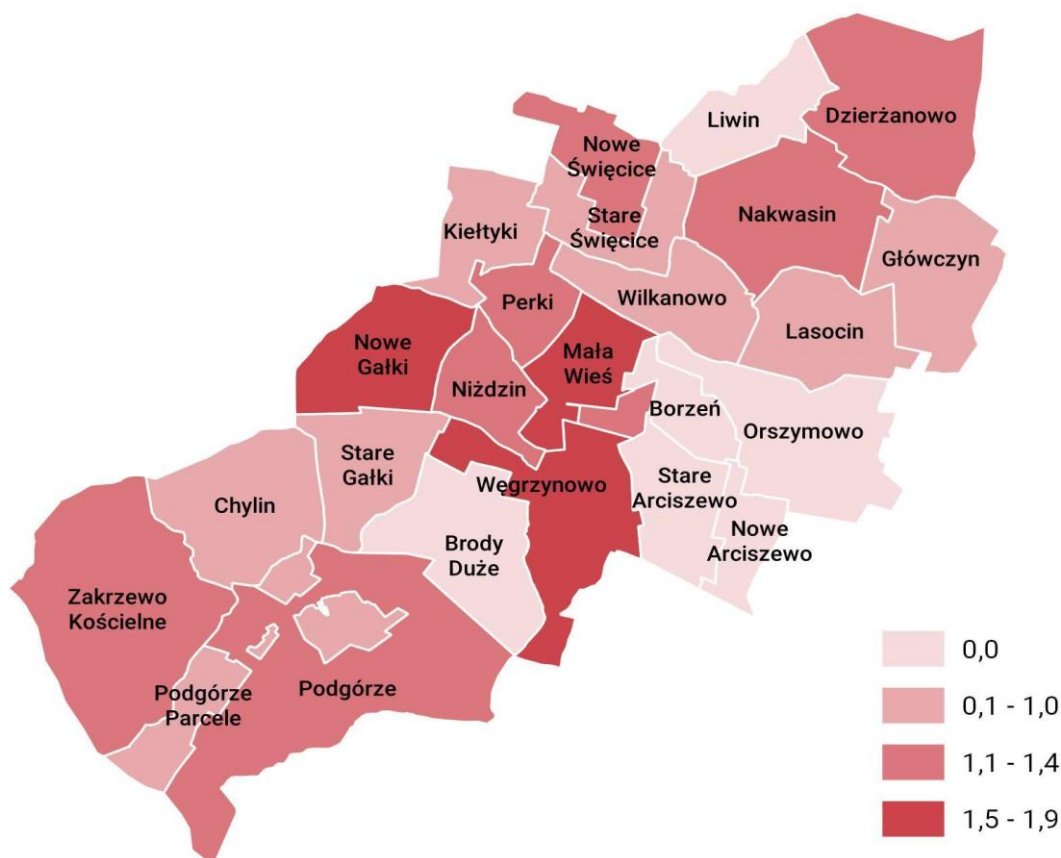
W 2019 r. w gminie było 169 osób bezrobotnych, co stanowi blisko 3% ogółu mieszkańców. W tym 41 były to osoby długotrwale bezrobotne. Analizując wskaźnik liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym najgorzej wypada Mała Wieś - 5,73, Stare Świąćce – 5,08 i Wilkanowo – 5,0. Sołectwo Nowe Arciszewo było jedynym, w którym w 2019 r. nie było osoby bezrobotnej. Drugi analizowany wskaźnik prezentuje odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Sołectw Borzeń, Brody Duże, Liwin, Nowe i Stare Arciszewo, oraz Orszymowo w 2019 r. nie zamieszkiwały osoby długotrwale bezrobotne, czyli pozostające bez pracy ponad 12 miesięcy. Dla gminy odsetek długotrwale bezrobotnych wyniósł 1,14. Wartość wyższą niż średnia dla gminy odnotowano w 7 miejscowościach, z czego najwyższe wartości w miejscowości Mała Wieś – 1,91, Nowe Gałki – 1,87 oraz Węgrzynowo – 1,72. Wśród wszystkich miejscowości gminy Mała Wieś, sytuacja na rynku pracy i problem bezrobocia, w najwyższym stopniu dotyka siedzibę gminy, tam oba wskaźniki uzyskały najwyższe wartości, w porównaniu do innych miejscowości.

Rysunek 6 Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 7 Odsetek długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

Istotnym aspektem w kontekście planowania działań rewitalizacyjnych, ukazującym kondycję społeczną danej gminy jest sytuacja w zakresie działań pomocowych oraz świadczeń udzielanych mieszkańcom gminy. Na terenie gminy Mała Wieś funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), który wykonuje zadania pomocy społecznej własne gminy i zlecone gminie, realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych a także z zakresu ustawy o pomocy osobom, które uprawnione są do alimentów. W latach 2014-2020 w gminie obowiązywał Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, który miał na celu ograniczenie ubóstwa poprzez zwiększanie bezpieczeństwa żywnościowego, osób najuboższych, które nie były w stanie zapewnić sobie ani rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych. Program też miał również na celu realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Od roku 2015 liczba osób korzystających z posiłków zmalała o blisko 31% w 2019 r. Liczba osób, które korzystają z pomocy społecznej i są klientami ośrodka oraz znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, jest kluczowym elementem w sferze społecznej, w punktu widzenia rewitalizacji. Ubóstwo, bieda, brak pracy może generować problemy w środowisku lokalnej społeczności, prowadzić do wykluczenia społecznego grup biedniejszych, bezdomności oraz występowaniu patologii społecznych.

Poniżej przedstawiono wskaźniki obrazujące sytuację w zakresie pomocy społecznej w 2019 r.

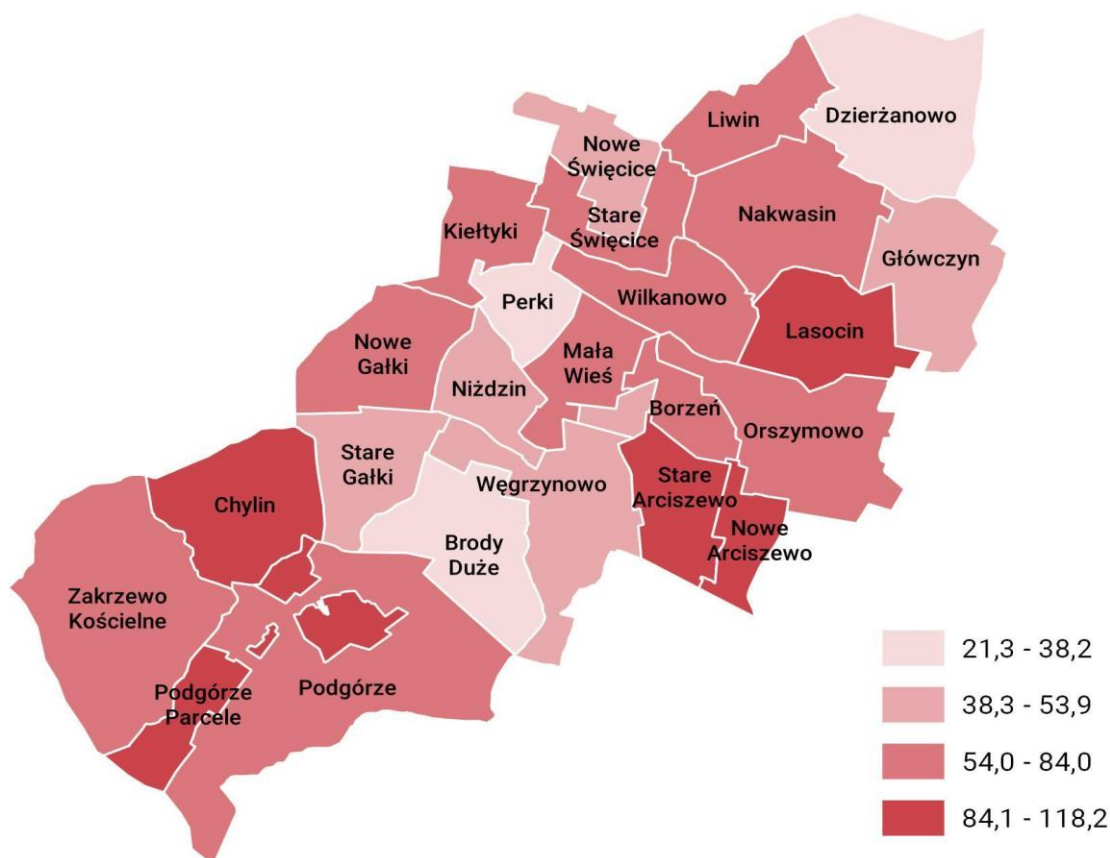
Tabela 7 Dane dotyczące pomocy społecznej w gminie Mała Wieś

	Miejscowości	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Kwota udzielonych świadczeń	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców
1	Borzeń	10	67,57	800	5 405	500	3 378
2	Brody Duże	3	21,28	2	11	700	3 723
3	Chylin	41	89,86	2 452	7 107	30 829	89 358
4	Dzierżanowo	11	38,19	38	132	19 181	66 601
5	Główczyn	10	51,28	276	1 415	2 700	13 846
6	Kiełtyki	25	79,79	1 753	9 324	12 140	64 574
7	Lasocin	15	88,76	1 333	7 888	5 253	31 080
8	Liwin	7	66,04	8	75	3 530	33 302
9	Mała Wieś	44	53,99	2 253	1 763	53 545	41 897
10	Nakwasin	20	84,03	1 116	4 689	22 779	95 712
11	Niżdzin	11	49,33	537	2 408	900	4 036
12	Nowe Arciszewo	8	90,91	534	9 709	700	12 727
13	Nowe Gałki	18	55,25	1 337	7 387	3 400	18 785
14	Nowe Święcice	7	52,63	143	1 075	2 200	16 541
15	Orszymowo	22	76,39	1 636	5 681	16 095	55 884
16	Perki	2	32,26	0	0	0	0
17	Podgórze	12	71,86	812	4 862	9 196	55 066
18	Podgórze Parcele	24	118,23	693	3 414	12 040	59 310
19	Stare Arciszewo	8	91,95	301	3 460	18 445	212 017
20	Stare Gałki	9	53,89	24	144	2 937	17 589
21	Stare Święcice	13	69,52	416	2 225	9 640	51 551
22	Węgrzynowo	15	43,37	558	1 423	12 140	30 969
23	Wilkanowo	18	82,19	1 083	4 945	11 839	54 059
24	Zakrzewo	22	70,06	482	1 535	49 672	158 191
	Gmina Mała Wieś	375	63,41	18 587	3142,88	300 361	50788

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Małej Wsi

W 2019 r. w gminie z pomocy społecznej korzystało 375 mieszkańców, co stanowi około 6% ogółu ludności gminy. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najgorzej kształtuje się sytuacja w miejscowości Podgórze Parcele (118,23). W przypadku liczby udzielonych świadczeń, najwyższa wartość wskaźnika jest w miejscowości Nowe Arciszewo (9 709) oraz Kiełtyki (9 324). W zakresie pomocy społecznej najlepiej prezentuje się sytuacja w sołectwie Brody Duże – 21,28 i Perki – 32,26 klientów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Jeśli chodzi o liczbę świadczeń, wartość przeliczeniowa była najniższa w sołectwie Perki wynosiła 0 oraz Brody Duże – 11 udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców. Kwota udzielonych świadczeń z tytułu pomocy społecznej w gminie Mała Wieś w 2019 r. wynosiła 300 361,00 zł, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość 50 788,07. Najniższa kwota udzielonych świadczeń charakteryzuje miejscowość Borzeń i Brody Duże.

Rysunek 8 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Kondycję społeczną danego obszaru można określić również w kontekście poziomu odczuwanego bezpieczeństwa, który w niniejszej analizie wyrażony będzie za pomocą danych dotyczących liczby przestępstw oraz zdarzeń w ruchu drogowym.

Tabela 8 Dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego w 2019 r.

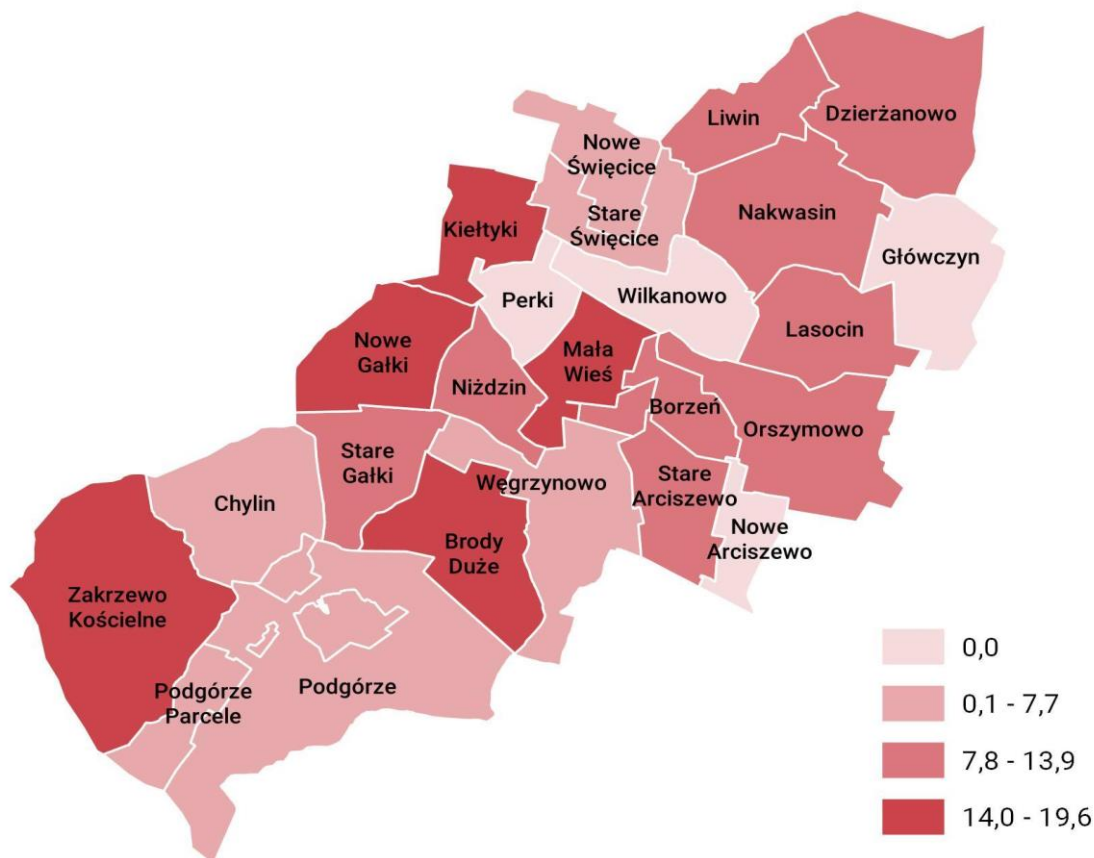
	Miejscowości	Ogólna liczba przestępstw	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń w ruchu drogowym	Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszkańców
1	Borzeń	2	13,51	0	0,00
2	Brody Duże	6	15,96	15	79,79
3	Chylin	2	5,80	3	8,70
4	Dzierżanowo	3	10,42	1	3,47
5	Główczyn	0	0,00	0	0,00
6	Kiełtyki	3	15,96	0	0,00
7	Lasocin	2	11,83	0	0,00
8	Liwin	1	9,43	2	18,87
9	Mała Wieś	22	19,56	8	8,61
10	Nakwasin	3	12,61	2	8,40
11	Niżdzin	2	8,97	1	4,48
12	Nowe Arciszewo	0	0,00	0	0,00
13	Nowe Gałki	3	16,57	1	5,52
14	Nowe Święcice	1	7,52	0	0,00
15	Orszymowo	4	13,89	0	0,00
16	Perki	0	0,00	2	12,90
17	Podgórze	1	5,99	3	11,98
18	Podgórze Parcele	1	4,93	0	0,00
19	Stare Arciszewo	1	11,49	0	0,00
20	Stare Gałki	2	11,98	4	11,98
21	Stare Święcice	1	5,35	0	0,00
22	Węgrzynowo	3	7,65	2	5,10
23	Wilkanowo	0	0,00	2	9,13
24	Zakrzewo	5	15,92	0	0,00
	Gmina Mała Wieś	68	11,50	46	7,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Płocku

Według danych z Komendy Miejskiej Policji w Płocku na terenie gminy Mała Wieś w 2019 r. zarejestrowano 68 przestępstw oraz 46 zdarzeń w ruchu drogowym. Wartość przeliczeniowa na 1000 mieszkańców tych dwóch zmiennych dla gminy przyjmuje wielkość – 11,50 dla liczby przestępstw i 7,78 dla liczby zdarzeń drogowych. Analiza porównawcza sołectw pokazała, że najbezpieczniej mogą czuć się mieszkańcy miejscowości Główczyn, Nowe Arciszewo, Perki oraz Wilkanowo, ponieważ tam w 2019 r. nie zarejestrowano żadnego przestępstwa. Najgorzej przedstawia się sytuacja w Małej Wsi (wartość przeliczeniowa wynosi 19,56). Jeśli chodzi o liczbę zdarzeń drogowych najwyższa wartość wskaźnika, znacząco wyróżniająca się na tle reszty sołectw, jest w gminie Brody Duże, aż 79,79 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wysoka liczba przestępstw może mieć związek z przebiegającą w tej miejscowości

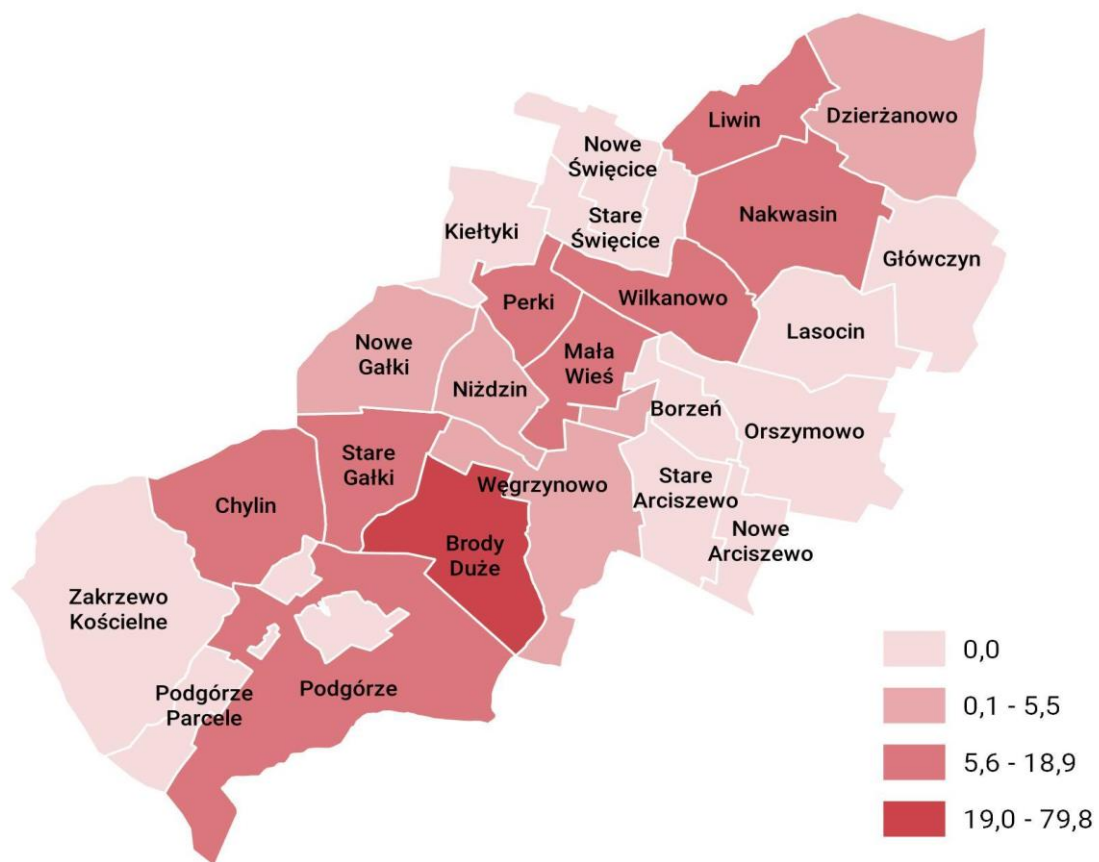
drogą krajową nr 62, wzmożonym ruchem samochodowym i wyższym prawdopodobieństwem wypadku. W 11 miejscowościach nie odnotowano w 2019 r. żadnego zdarzenia w ruchu drogowym. Poniższe mapy przedstawiają przestrzenne zróżnicowanie opisywanych zjawisk.

Rysunek 9 Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 10 Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

4.3 Sfera gospodarcza

Wskaźnikiem wybranym do analizy sfery gospodarczej jest liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, która określa poziom aktywności gospodarczej i stopień przedsiębiorczości w gminie. W 2019 r. w gminie Mała Wieś, liczba podmiotów wyrejestrowanych do nowo zarejestrowanych była o blisko 29% wyższa, co wskazuje na słabą kondycję lokalnych przedsiębiorstw. Według danych uzyskanych z Urzędu Gminy Mała Wieś liczba podmiotów gospodarczych w gminie, w 2019 r. była równa 217, co w przeliczeniu daje wartość 36,69. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby podmiotów gospodarczych w podziale na mniejsze jednostki.

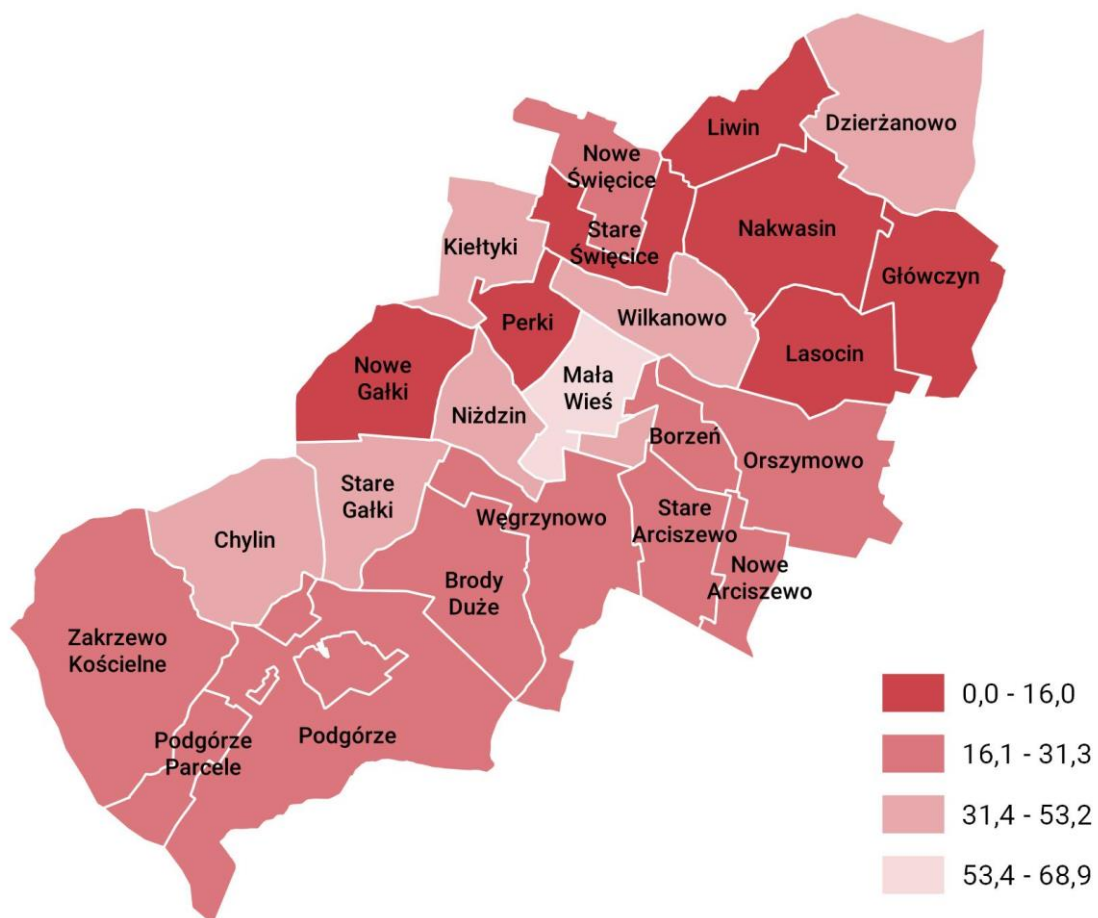
Tabela 9 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w gminie Mała Wieś

	Miejscowości	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
1	Borzeń	3	20,27
2	Brody Duże	4	21,28
3	Chylin	13	37,68
4	Dzierżanowo	13	45,14
5	Główczyn	2	10,26
6	Kiełtyki	10	53,19
7	Lasocin	2	11,83
8	Liwin	0	0,00
9	Mała Wieś	88	68,86
10	Nakwasin	2	8,40
11	Niżdzin	10	44,84
12	Nowe Arciszewo	1	18,18
13	Nowe Gałki	1	5,52
14	Nowe Święcice	3	22,56
15	Orszymowo	9	31,25
16	Perki	2	12,90
17	Podgórze	4	23,95
18	Podgórze Parcele	6	29,56
19	Stare Arciszewo	2	22,99
20	Stare Gałki	8	47,90
21	Stare Święcice	3	16,04
22	Węgrzynowo	12	30,61
23	Wilkanowo	10	45,66
24	Zakrzewo	9	28,66
	Gmina Mała Wieś	217	36,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Mała Wieś

Najkorzystniej kształtuje się sytuacja w Małej Wsi, wartość przeliczeniowa wynosi 68,86, następnie Kiełtyki – 53,19, co świadczy o wyższej przedsiębiorczości w porównaniu do pozostałych jednostek. Jednostka Liwin jest jedyną, gdzie w 2019 r. nie było zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Najniższą aktywnością gospodarczą odznacza się natomiast miejscowość Nowe Gałki – 5,52 i Nakwasin – 8,40.

Rysunek 11 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

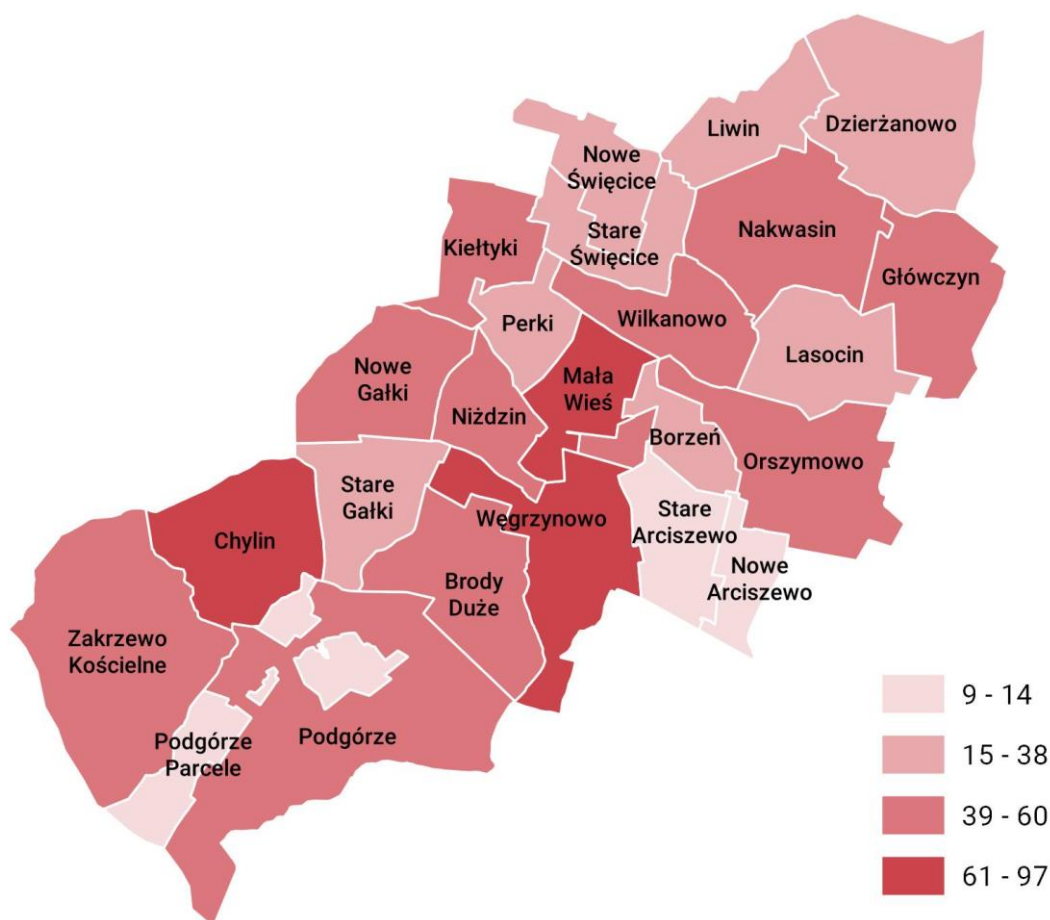
4.4 Sfera środowiskowa

Celem analizy sfery środowiskowej jest określenie problemów, które mają znaczenie i wpływają na jakość życia mieszkańców. Istotne jest uwzględnienie przekroczenia standardów jakości m.in. zanieczyszczenia powietrza czy emisji hałasu. Analizie poddana zostanie również dostępność terenów zielonych oraz rozmieszczenie nieruchomości gruntowych zawierających wyroby azbestowe.

Gmina posiada „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Mała Wieś na lata 2013-2032”. Usunięcie azbestu z terenu kraju w terminie do 2032 r. jest jednym z ważniejszych zadań w zakresie gospodarki odpadami. Azbest, jeśli jest dobrze zabezpieczony, nie stanowi zagrożenia dla zdrowia. Problem i zagrożenie pojawiają się w momencie, gdy nie zostają zachowane odpowiednie środki ostrożności podczas pozbywania się tego typu wyrobów, a elementarne włókna azbestu są uwalniane i znajdują w powietrzu. Wdychanie powietrza zawierającego włókna tego materiału, może być przyczyną pylicy azbestowej, chorób opłucnej oraz nowotworów.

Identyfikację wyrobów azbestowych i skalę zjawiska w gminie, przedstawia poniższa mapa.

Rysunek 12 Liczba nieruchomości gruntowych zawierających wyroby azbestowe

Źródło: opracowanie własne

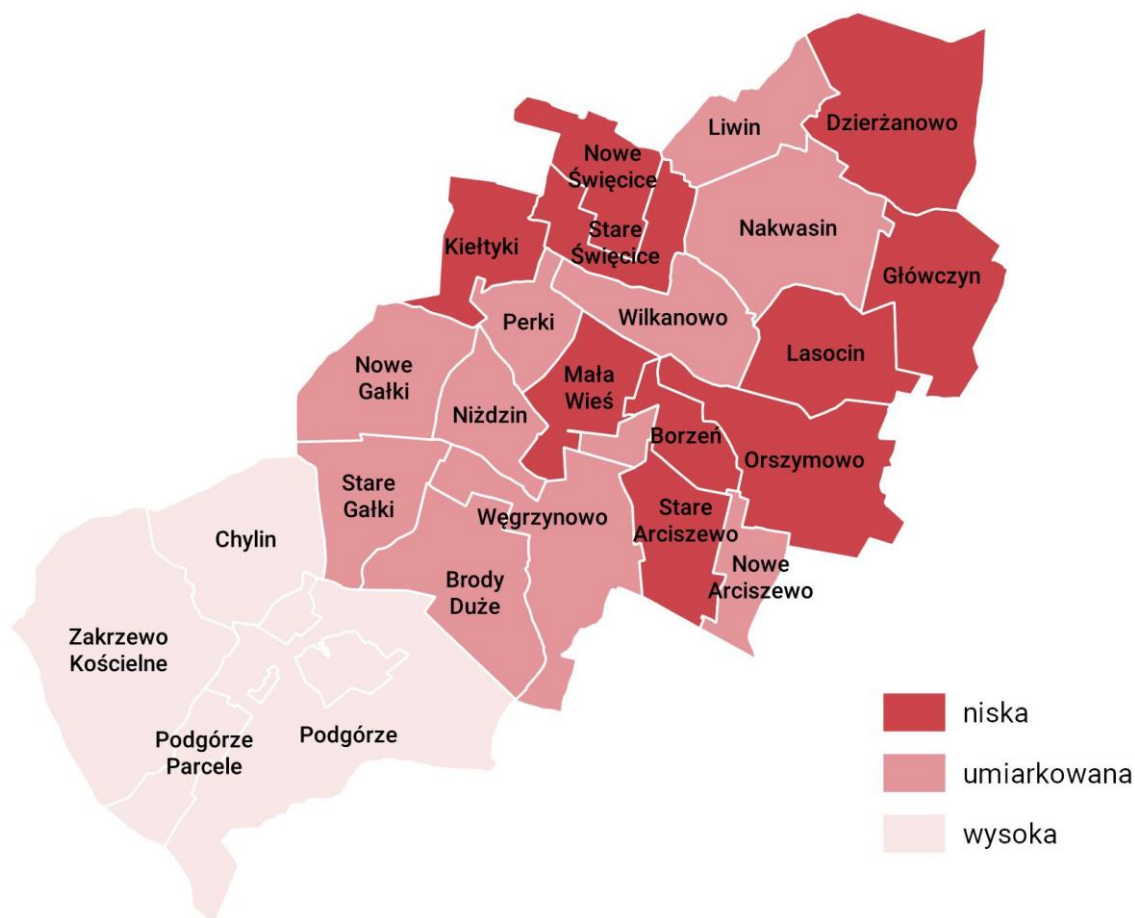
Najwięcej nieruchomości zawierających wyroby azbestowe jest w miejscowościach: Mała Wieś (97), Węgrzynowo (83) oraz Chylin (76). Najlepiej wygląda sytuacja w sołectwie Niździn, tam zlokalizowanych było tylko 9 obiektów, które posiadają azbest.

Na terenie gminy nie ma punktu pomiarowego, który mówiłby o stanie i jakości powietrza w gminie. W przypadku województwa mazowieckiego, w którym zlokalizowana jest gmina, ocenę powietrza dokonuje się w 4 strefach. Mała Wieś należy do strefy mazowieckiej. Ogólnie, jakość powietrza w Małej Wsi, można uznać za dobrą, z uwagi na wiejski charakter gminy oraz brak większych punktowych źródeł zanieczyszczeń. Jednakże, mimo to gmina również boryka się z tym problemem. Głównymi przyczynami zanieczyszczeń powietrza w gminie, jest niska emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, wykorzystywanie paliw o złej, niskiej jakości, a także stale wzrastająca liczba pojazdów na drogach. Jakość powietrza ulega pogorszeniu szczególnie w okresie grzewczym.

W przypadku gmin, gdzie nie ma jednoznacznych pomiarów co do jakości powietrza czy natężenia hałasu, znaczenie ma tworzenie się swoistego subklimatu. Wpływ na to, ma obecność terenów zielonych i lasów, które pochłaniają pyły, dwutlenek węgla i są skuteczną i naturalną metodą na poprawę jakości powietrza, a także stanowią barierę dla zanieczyszczeń i hałasu. Powierzchnia lasów na terenie całej gminy w 2019 r. wynosiła 1836 ha, a lesistość 16,9%. W gminie najbardziej narażone na zanieczyszczenia powietrza są sołectwa położone w bliskiej odległości dróg oraz takie z gęstą zabudową, a co za tym idzie ze zwiększoną niską emisją z ogrzewania budynków. Sieć komunikacyjna w gminie składa się z drogi krajowej nr 62 (8,8 km na obszarze Gminy), dróg powiatowych oraz gminnych. Bliskość dróg, przede wszystkim drogi krajowej nr 62 (Wyszogród-Płock) generuje uciążliwy hałas komunikacyjny. Na poziom hałasu ma wpływ nie tylko wzrost natężenia ruchu, ale także zły stan nawierzchni czy położenie w bliskiej odległości lokalnych przedsiębiorstw.

Najwięcej terenów zielonych znajduje się w południowej części gminy, w obrębie miejscowości takich jak: Chylin, Podgórze-Parcele, Podgórze czy Zakrzewo. Tereny te są cenne i atrakcyjne przyrodniczo, obecne są tam formy ochrony przyrody takie jak: rezerваты, obszar chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000. Niska dostępność terenów zielonych jest przede wszystkim w siedzibie Gminy, czyli miejscowości Mała Wieś, z uwagi na większy stopień zurbanizowania oraz gęstszą zabudowę, w stosunku do pozostałych miejscowości. Mniejsza dostępność terenów zielonych jest w środkowej i północnej części gminy. Wynika to z faktu, że obszary te nie są tak cenne, i realizowane są tam inne funkcje: rolnicza, usługowo-przemysłowa oraz mieszkaniowa.

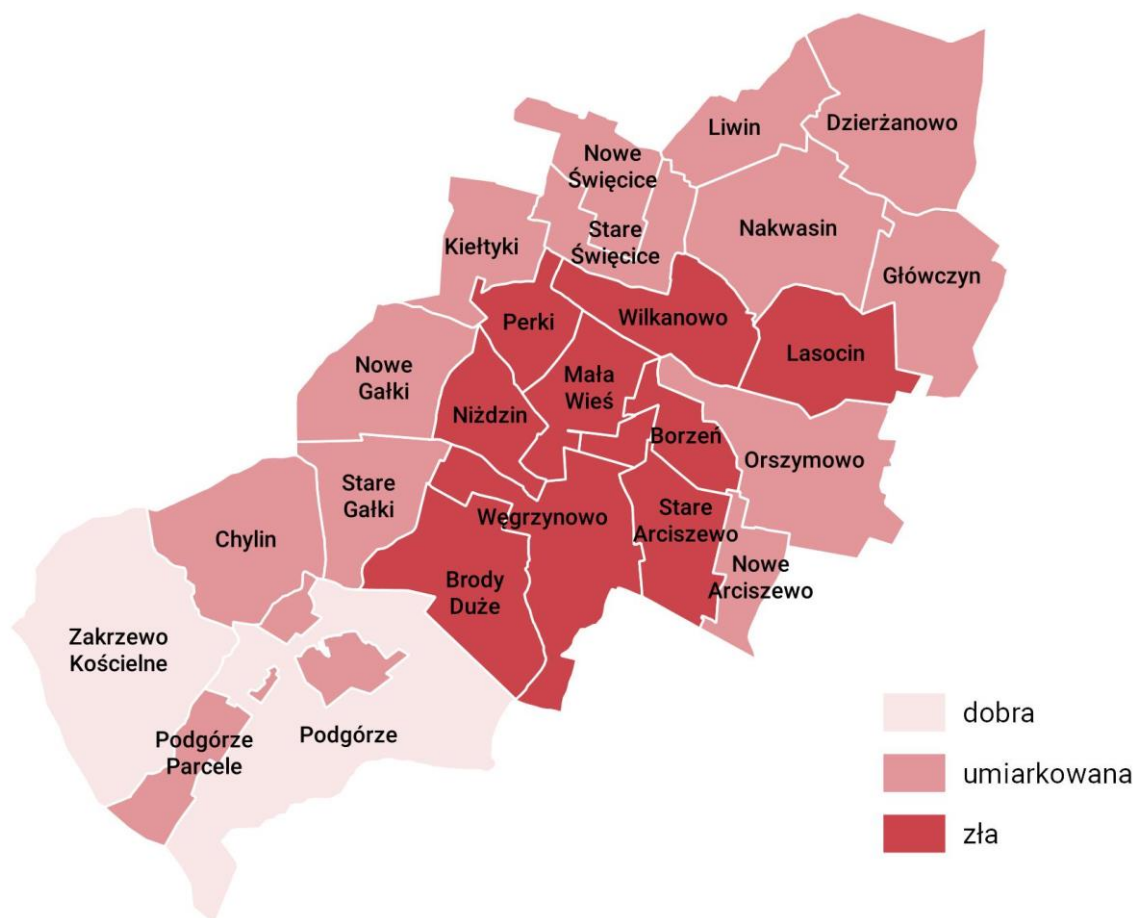
Rysunek 13 Dostępność terenów zielonych

Źródło: opracowanie własne

Poniższa mapa przedstawia jakość powietrza atmosferycznego w gminie Mała Wieś. Jakość powietrza jest najlepsza w miejscowościach, gdzie zlokalizowane są tereny zielone, które stanowią barierę dla zanieczyszczeń, zmniejszają stężenia zanieczyszczeń pochodzących z transportu drogowego, poprzez wchłanianie unoszących się pyłów i związków chemicznych, jednocześnie produkując tlen. W przypadku gminy Mała Wieś są to – Zakrzewo i Podgórze. Najgorszą jakością powietrza charakteryzują się miejscowości z najmniejszą ilością terenów zielonych, takie, w których zlokalizowanych jest dużo budynków, zakładów, firm, a także liczba ludności jest większa. W przypadku opisywanej gminy, najgorsza jest sytuacja w jej środkowej części – w Małej Wsi oraz miejscowościach otaczających. Zła jakość powietrza jest również w sołectwie Brody Duże, z uwagi na mniejszą dostępność do terenów zielonych oraz przebiegającą w pobliżu drogę krajową nr 62.

Rysunek 14 Jakość powietrza atmosferycznego

Źródło: opracowanie własne

4.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Wybrane do analizy wskaźniki w sferze przestrzenno-funkcjonalnej pomogą w określeniu ograniczeń przestrzennych, a także uwarunkowań prowadzenia procesu rewitalizacji. W sferze tej poddane zostaną analizie kwestie dotyczące dostępności do usług kultury oraz usług społecznych. Oceniony zostanie poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu, w poszczególnych jednostkach oraz dostępność komunikacyjna.

Dostępność komunikacyjna zostanie zanalizowana na podstawie liczby przystanków autobusowych, znajdujących się na terenie poszczególnych jednostek.

Tabela 10 Liczba przystanków w gminie Mała Wieś

	Miejscowości	Liczba przystanków autobusowych
1	Borzeń	0
2	Brody Duże	2
3	Chylin	0
4	Dzierzanowo	1
5	Główczyn	0
6	Kiełtyki	0
7	Lasocin	0
8	Liwin	1
9	Mała Wieś	3
10	Nakwasin	0
11	Niździn	0
12	Nowe Arciszewo	0
13	Nowe Gałki	0
14	Nowe Święcice	0
15	Orszymowo	0
16	Perki	1
17	Podgórze	5
18	Podgórze Parcele	0
19	Stare Arciszewo	0
20	Stare Gałki	0
21	Stare Święcice	0
22	Węgrzynowo	2
23	Wilkanowo	0
24	Zakrzewo	5
	Gmina Mała Wieś	20

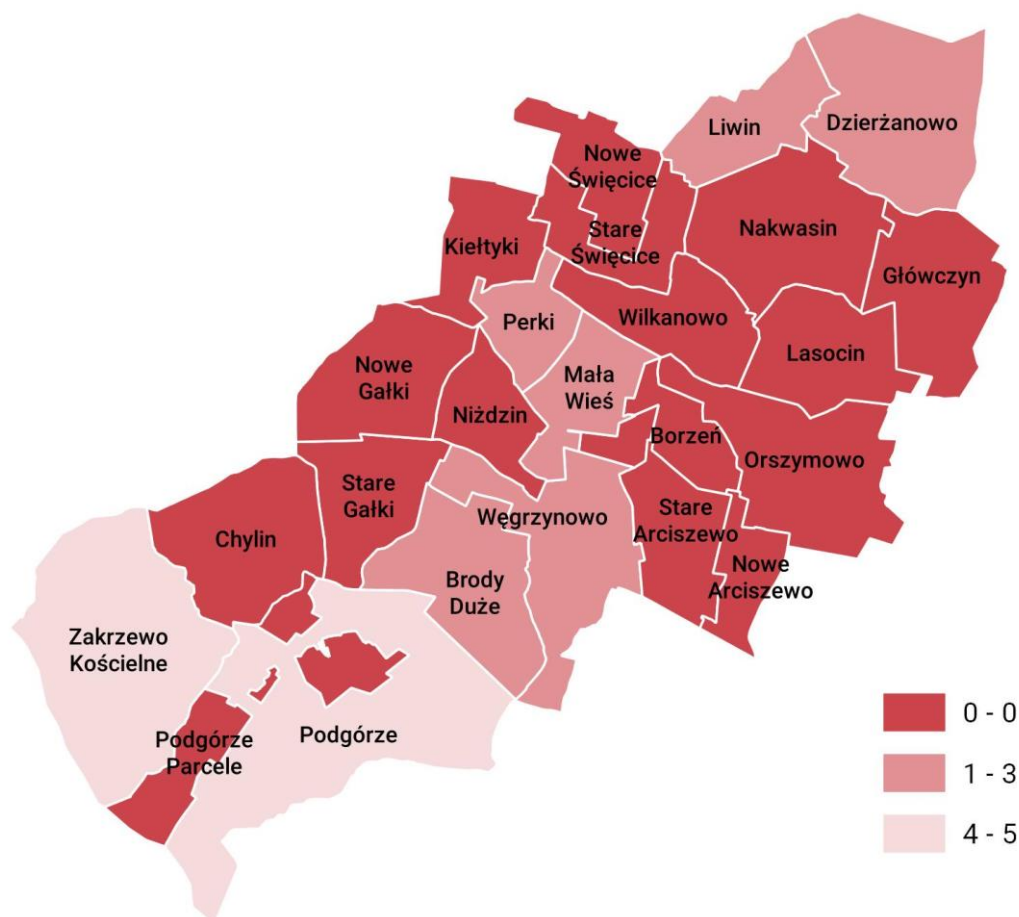
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.e-podroznik.pl

Na terenie całej gminy zlokalizowanych jest 20 przystanków autobusowych. Występują one w miejscowościach takich jak: Brody Duże, Dzierzanowo, Liwin, Mała Wieś, Perki, Podgórze, Węgrzynowo oraz Zakrzewo. Najwięcej – 5 z nich, zlokalizowanych jest w jednostce Zakrzewo oraz

Podgórze. Na terenie Małej Wsi, są to już tylko 3 przystanki. Przystanki autobusowe występują głównie w miejscowościach o największej powierzchni (Podgórze, Zakrzewo) oraz w miejscach, gdzie przebiegają główne drogi. Najwięcej przystanków znajduje się w południowej części gminy. Brak przystanków komunikacji publicznej, znaczna odległość przystanku od miejsca zamieszkania i utrudniona przez to możliwość przemieszczania się, obniża jakość życia mieszkańców oraz przyczynia się do rozwoju transportu indywidualnego, gdyż komunikacja i transport w gminie nie są dopasowane do potrzeb mieszkańców.

Poniższa mapa pokazuje, że zdecydowanie lepiej skomunikowana jest południowa część gminy.

Rysunek 15 Dostępność komunikacyjna

Źródło: opracowanie własne

Kolejne dwie kwestie dotyczą dostępności do usług kultury oraz usług społecznych. Dostępność do usług i ich zróżnicowanie, bogata oferta kulturalna są istotne i mają znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców.

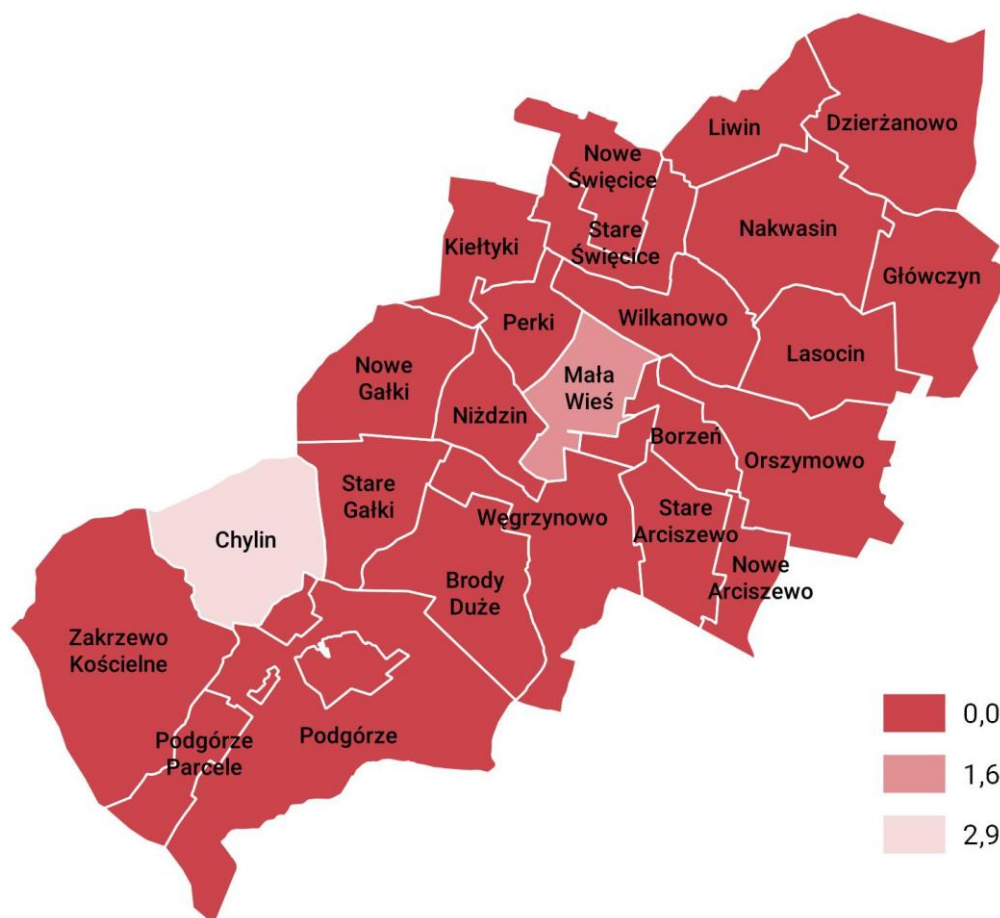
Tabela 11 Dostępność do usług kultury i usług społecznych

	Miejscowości	Dostępność do usług kultury	Dostępność do usług społecznych
1	Borzeń	0,00	0,00
2	Brody Duże	0,00	5,32
3	Chylin	2,90	0,00
4	Dzierżanowo	0,00	6,94
5	Główczyn	0,00	0,00
6	Kiełtyki	0,00	0,00
7	Lasocin	0,00	0,00
8	Liwin	0,00	0,00
9	Mała Wieś	1,56	13,30
10	Nakwasin	0,00	0,00
11	Niżdzin	0,00	0,00
12	Nowe Arciszewo	0,00	0,00
13	Nowe Gałki	0,00	0,00
14	Nowe Święcice	0,00	0,00
15	Orszymowo	0,00	3,47
16	Perki	0,00	0,00
17	Podgórze	0,00	11,98
18	Podgórze Parcele	0,00	0,00
19	Stare Arciszewo	0,00	0,00
20	Stare Gałki	0,00	5,99
21	Stare Święcice	0,00	5,35
22	Węgrzynowo	0,00	0,00
23	Wilkanowo	0,00	0,00
24	Zakrzewo	0,00	3,18
	Gmina Mała Wieś	0,51	4,40

Źródło: opracowanie własne

W przypadku dostępności do usług kultury korzystna sytuacja jest tylko w Małej Wsi oraz w Chylinie. Aktywność kulturalna społeczności gminy Mała Wieś koncentruje się wokół gminnych instytucji takich jak: Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna, zlokalizowanych w miejscowości Mała Wieś, w Chylinie natomiast obecna jest świetlica środowiskowa. Wskaźnik dostępności do usług kultury, wynosi kolejno 2,90 w Chylinie i 1,56 w Małej Wsi.

Rysunek 16 Dostępność do usług kultury

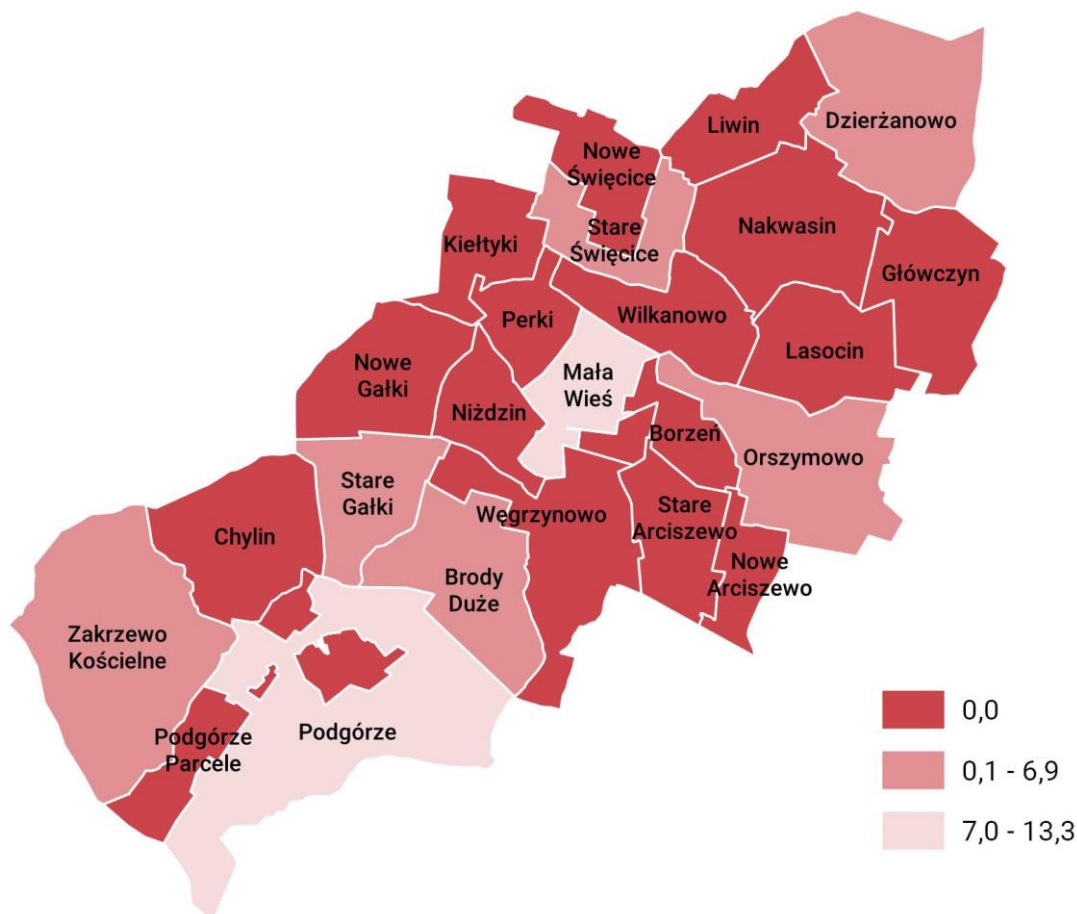

Źródło: opracowanie własne

Działalność Gminnego Centrum Kultury ma na celu upowszechnienie kultury, rozbudzenie i zaspokajanie potrzeb związanych z zainteresowaniem kulturą oraz edukacją artystyczną. W Centrum tym organizowane są imprezy kulturalne, zajęcia artystyczne dla dzieci i młodzieży. W dużej mierze oferta tego ośrodka kierowana jest głównie do dzieci i młodzieży. Jednakże organizowane są również imprezy, które kierowane są do różnych grup odbiorców, nie tylko najmłodszych. Wśród cyklicznie organizowanych imprez kulturalnych i sportowych, można wskazać: Biesiadę Pieśni Patriotycznej, Piknik ekologiczny czy Dni Gminy Mała Wieś. Organizacja tego typu przedsięwzięć sprzyja integracji lokalnej społeczności oraz budowaniu kapitału społecznego. Działalność kulturalno-oświatowa jest także realizowana w świetlicy środowiskowej w Chylinie.

W przypadku dostępności do usług społecznych najlepiej wygląda sytuacja w Małej Wsi. Tam zlokalizowane są najważniejsze instytucje publiczne m.in.: urząd gminy, banki, ośrodek pomocy społecznej, ośrodki zdrowia, poczta czy policyjny punkt przyjęcia interesantów.

Rysunek 17 Dostępność do usług społecznych

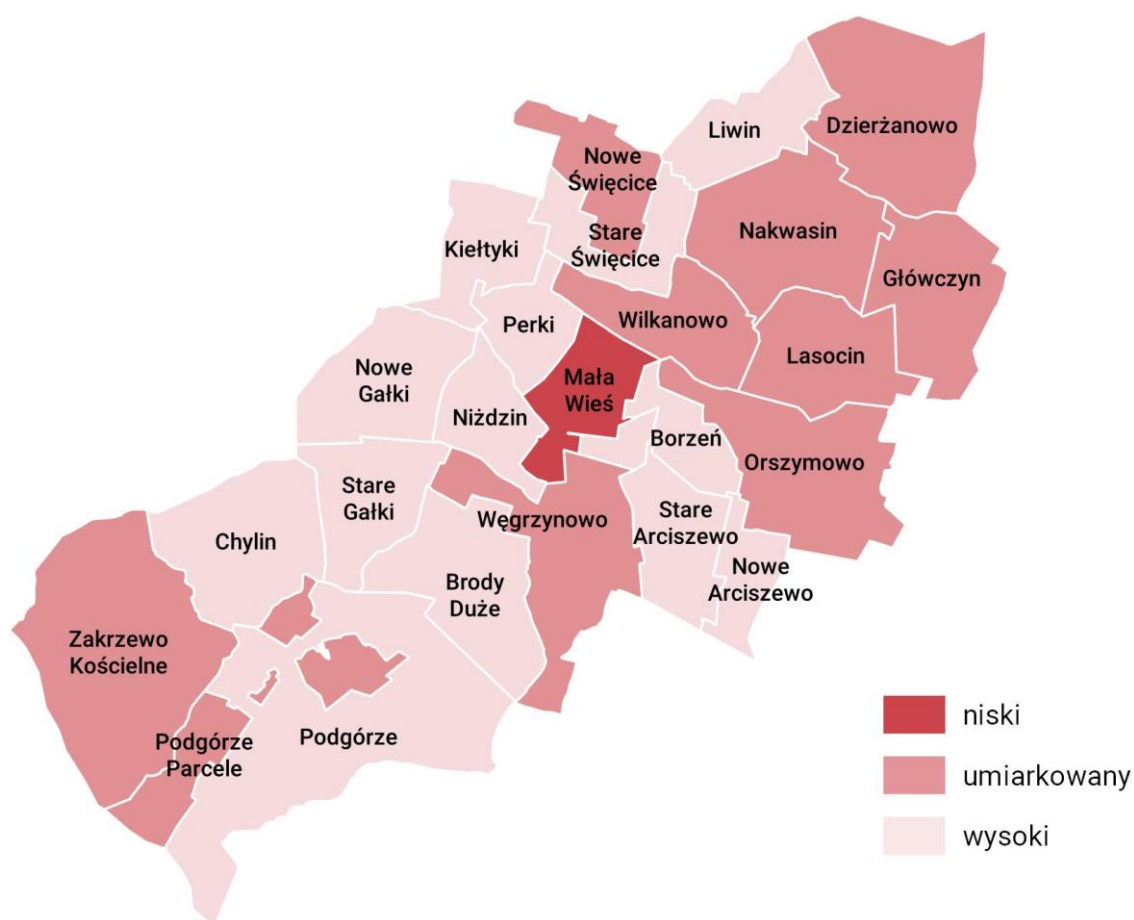
Źródło: opracowanie własne

Jeśli chodzi o placówki edukacyjne, szkoły podstawowe oprócz Małej Wsi zlokalizowane są również w Dzierżanowie i Podgórzu. W miejscowości Stare Święcice zlokalizowany jest Środowiskowy Dom Samopomocy, który świadczy usługi w zakresie wsparcia terapeutycznego, dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Celem prowadzenia tego typu instytucji jest przeciwdziałanie problemowi wykluczenia społecznego oraz izolacji. Podobny ośrodek, którego pomoc skierowana jest w stronę osób najstarszych jest Dzienny Dom SENIOR+ zlokalizowany w Małej Wsi. Istotnymi miejscami, pełniącymi funkcję społeczną i integracyjną dla mieszkańców są budynki OSP zlokalizowane w Brodach Dużych, Dzierżanowie, Małej Wsi, Orszymowie, Podgórzu, Starych Gałkach i Zakrzewie.

Powyższa mapa jednoznacznie wskazuje na Małą Wieś jako miejsce koncentracji, skupisko usług oraz instytucji publicznych. Wskaźnik dostępności do usług społecznych wynosi tam 13,30.

Ostatnim analizowanym aspektem w sferze przestrzennej jest poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu. Niski poziom dostosowania widoczny jest przede wszystkim w Małej Wsi. Poziom ten jest niewystarczający, z uwagi na wysoką liczbę zlokalizowanych tam obiektów użyteczności publicznej, które wymagają przywrócenia pełnej funkcjonalności. Wysoki poziom dotyczy miejscowości, w których liczba obiektów i instytucji jest niska oraz zamieszkiwanych przez mniejszą liczbę osób.

Rysunek 18 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu

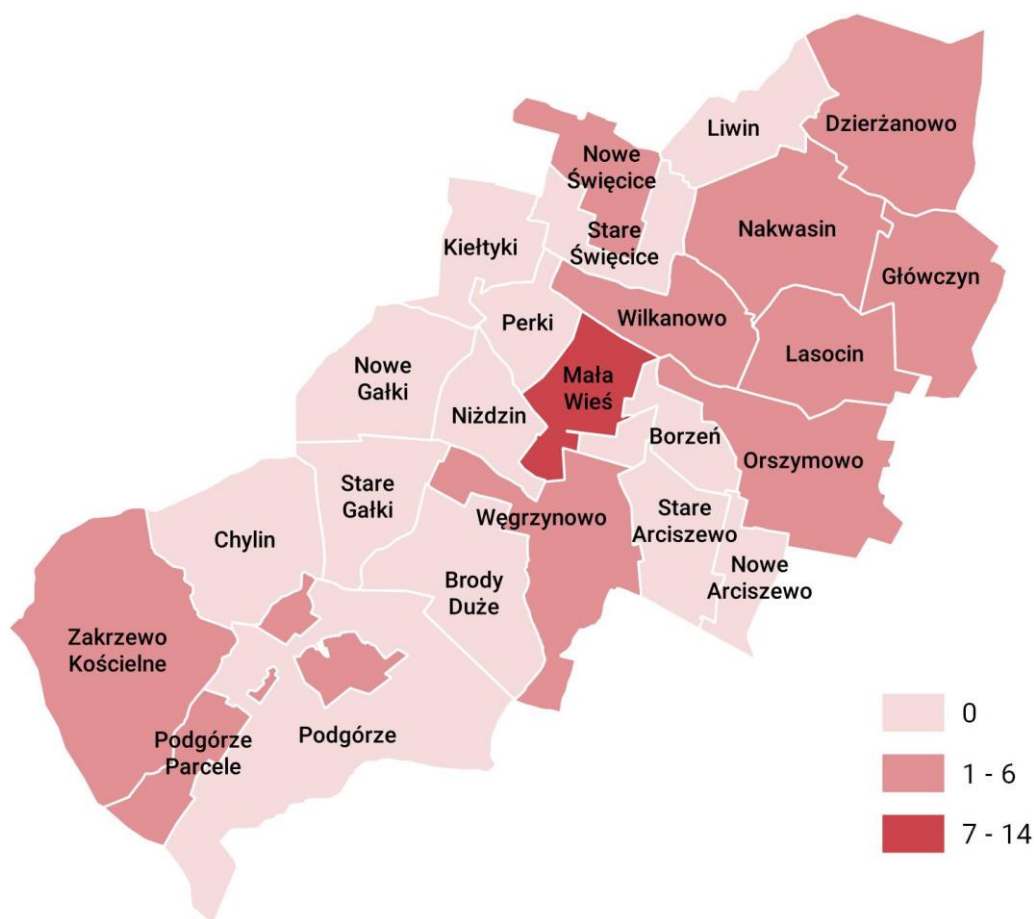
Źródło: opracowanie własne

4.6 Sfera techniczna

W sferze technicznej weryfikacji poddana zostanie liczba budynków oraz poziom degradacji infrastruktury technicznej. Istotnym elementem oceny tejże sfery jest również identyfikacja liczby zabytków wpisanych do rejestru zabytków i związanych z tym potrzeb.

Liczba zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, w 2019 r. wynosiła 37, z czego ich największa liczba jest w Małej Wsi – 14 zabytków. Poniższa mapa przedstawia przestrzenny rozkład liczby zabytków w gminie. Najwięcej zabytków zlokalizowanych jest w północnej części gminy. Na terenie 13 miejscowości nie występuje żaden zabytkowy obiekt.

Rysunek 19 Liczba zabytków na terenie gminy Mała Wieś

Źródło: opracowanie własne

Wśród najistotniejszych zabytków można wskazać Cukrownię w Małej Wsi, Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Zakrzewie Kościelnym, Kościół pw. św. Floriana w Orszymowie, a także Park

w Małej Wsi. Cukrownia od 1899 r. pełniła ważną rolę w gminie Mała Wieś, dawała miejsca pracy dla lokalnej społeczności oraz stanowiła miejsce zbytu na uprawy pochodzącej z okolicznych gospodarstw, stanowiła również centrum życia społecznego w gminie. Zamknięcie zakładu nastąpiło w 2006 r., co uznano za lokalną tragedię, ponieważ w wyniku tego, wielu mieszkańców straciło pracę. Miało to również negatywny wpływ na dochody gminy.

Innymi ważnymi zabytkami są dwa kościoły zlokalizowane w Zakrzewie oraz Orszymowie. Kościół w Zakrzewie jest wyposażony w neobarokowy ołtarz główny z fragmentami snycerskimi i rzeźbami oraz obrazem Zwiastowania NMP z XVII w, z tego wieku też pochodzi większość wyposażenia kościoła. Kościół w Orszymowie powstał w drugiej połowie XIII w. Z zabytków sztuki sakralnej można wskazać kropielnicę granitową gotycką czy feretrony neogotyckie z drugiej połowy XIX w.

Ważne miejsce stanowi również park w Małej Wsi, który pierwotnie rozciągał się na ponad 10 ha, obecnie jego powierzchnia to 7,5 ha. Został założony w stylu angielskim z połączonymi ze sobą stawami, przez Annę z Krajewskich Nakwaska. W 2010 r. park ten został zrewitalizowany.

Miejscowości w których zlokalizowane są zabytki stanowią ważne miejsca i istotne z punktu widzenia turystyki, jednakże wykazują one też największe potrzeby. Duża ilość zabytków wiąże się ze sporymi nakładami finansowymi, dotyczącymi konserwacji zabytków. Z uwagi na ich liczbę, największy problem dotyczy obszaru Małej Wsi.

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem jest liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię. Dane dla poszczególnych jednostek przedstawia poniższa tabela. Wartość przeliczeniowa wskaźnika, w przypadku gminy wynosi 0,14. Najwyższa wartość oraz zagęszczenie zabudowy charakteryzuje miejscowość Mała Wieś, tam wskaźnik wyróżnia się na tle analizowanych jednostek. Jego wartość jest równa 1,35.

Tabela 12 Liczba budynków w poszczególnych jednostkach

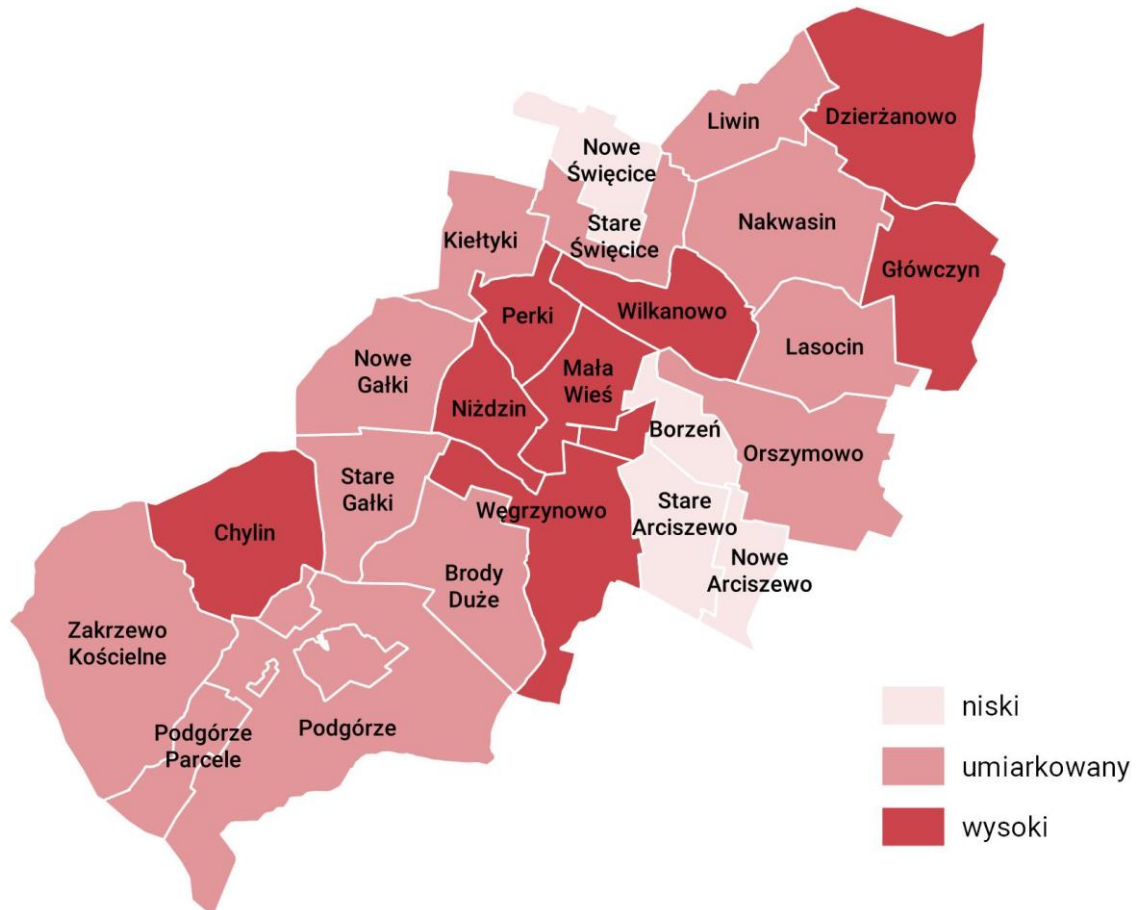
	Miejscowości	Liczba budynków	Powierzchnia	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię
1	Borzeń	35	183	0,19
2	Brody Duże	44	520	0,08
3	Chylin	90	530	0,17
4	Dzierżanowo	88	699	0,13
5	Główczyn	54	470	0,11
6	Kiełtyki	41	296	0,14
7	Lasocin	43	405	0,11
8	Liwin	28	310	0,09
9	Mała Wieś	392	291	1,35
10	Nakwasin	51	607	0,08

	Miejscowości	Liczba budynków	Powierzchnia	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię
11	Niździn	60	315	0,19
12	Nowe Arciszewo	11	182	0,06
13	Nowe Gałki	42	439	0,10
14	Nowe Święcice	29	286	0,10
15	Orszymowo	66	623	0,11
16	Perki	41	214	0,19
17	Podgórze	50	1221	0,04
18	Podgórze Parcele	46	396	0,12
19	Stare Arciszewo	20	316	0,06
20	Stare Gałki	42	354	0,12
21	Stare Święcice	41	259	0,16
22	Węgrzynowo	102	584	0,17
23	Wilkanowo	58	368	0,16
24	Zakrzewo	60	1009	0,06
	Gmina Mała Wieś	1534	10878	0,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych Urzędu Gminy Mała Wieś

Poziom degradacji infrastruktury technicznej w gminie Mała Wieś przedstawiono w podziale na 3 kategorie: wysoki, umiarkowany i niski. Poniższa mapa przedstawia zróżnicowanie przestrzenne w gminie w poziomie degradacji infrastruktury technicznej.

Rysunek 20 Poziom degradacji infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Poziom degradacji określony jako niski występuje tylko w pięciu miejscowościach: Borzeń, Nowe Arcyszewo, Nowe Świącice, Stare Arcyszewo oraz Stare Świącice. W pozostałych poziom ten został określony jako wysoki lub umiarkowany. Osiem z wyróżnionych jednostek wykazuje wysoki poziom degradacji infrastruktury, który wynikać może po części z dużej liczby ludności korzystającej z tejże infrastruktury. Centrum, czyli siedziba gminy – Mała Wieś oraz otaczające ją miejscowości stanowią miejsce koncentracji tego problemu. To tam infrastruktura jest najbardziej zdegradowana. Wyjątek 6. 7. wśród otaczających Małą Wieś miejscowości, stanowi Borzeń, gdzie poziom ten określony został jako niski.

4.7 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Przestrzenny rozkład wskaźników ma istotne znaczenie dla delimitacji obszaru zdegradowanego, gdyż w warstwie opisowej nie zawsze czynnik koncentracji jest łatwy do zaprezentowania. Koncentracja zjawisk negatywnych występująca na danym obszarze nie zawsze obejmuje w całości ulice czy miejscowości, dlatego „mapowanie” wskaźników ułatwia obserwację nasilania się zjawiska i jego tendencji przestrzennych. Poniżej zestawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych w gminie Mała Wieś. Przyjęta forma prezentacji danych umożliwi ich łatwe porównanie i analizę bazującą na wartościach wskaźników, które następnie zostały poddane normalizacji i zwagowaniu. Dla każdej jednostki wyliczony został syntetyczny wskaźnik degradacji sfery społecznej, który stanowił podstawę do wyłonienia obszaru kryzysowego. W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w ustawie, kryteria społeczne traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego. W ramach analizy skupiono się łącznie na 11 zmiennych obrazujących czynniki związane z kapitałem ludzkim, kapitałem społecznym, poziomem bezpieczeństwa publicznego, pomocą społeczną oraz bezrobociem. Analiza czynników społecznych determinujących konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że terenem szczególnie problemowym, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne i występuje zagrożenie ich nasilania i rozprzestrzeniania się jest w szczególności obszar Mała Wieś, gdzie odnotowano najwyższy syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej, wynoszący 92,85.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030

Tabela 11 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna

Lp.	Obszar	Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty	Frekwencja wyborcza	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Odsetek długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszkańców	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców
1	Borzeń	112	39,67	53,71	0,00	4,35	0,00	13,51	0,00	67,57	5 405	3 378
2	Brody Duże	146	63,00	51,20	10,64	4,42	0,00	15,96	79,79	21,28	11	3 723
3	Chylin	110	63,00	51,20	0,00	4,74	0,95	5,80	8,70	89,86	7 107	89 358
4	Dzierżanowo	124	45,67	51,01	3,47	3,57	1,19	10,42	3,47	38,19	132	66 601
5	Główczyn	143	45,67	51,01	0,00	4,17	0,83	0,00	0,00	51,28	1 415	13 846
6	Kiełtyki	58	39,67	53,71	5,32	4,46	0,89	15,96	0,00	79,79	9 324	64 574
7	Lasocin	152	39,67	53,71	0,00	4,35	0,87	11,83	0,00	88,76	7 888	31 080
8	Liwin	140	45,67	51,01	0,00	4,17	0,00	9,43	18,87	66,04	75	33 302
9	Mała Wieś	166	39,67	65,83	7,82	5,73	1,91	19,56	8,61	53,99	1 763	41 897
10	Nakwasin	96	45,67	51,01	0,00	4,83	1,38	12,61	8,40	84,03	4 689	95 712
11	Niżdzin	126	39,67	49,95	0,00	4,93	1,41	8,97	4,48	49,33	2 408	4 036
12	Nowe Arciszewo	83	39,67	49,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90,91	9 709	12 727
13	Nowe Gałki	118	39,67	49,95	0,00	4,67	1,87	16,57	5,52	55,25	7 387	18 785
14	Nowe Świącice	100	39,67	53,71	0,00	4,71	1,18	7,52	0,00	52,63	1 075	16 541
15	Orszymowo	169	39,67	53,71	6,94	4,12	0,00	13,89	0,00	76,39	5 681	55 884
16	Perki	112	39,67	49,95	0,00	3,23	1,08	0,00	12,90	32,26	0	0
17	Podgórze	145	63,00	51,20	11,98	4,21	1,05	5,99	11,98	71,86	4 862	55 066
18	Podgórze Parcele	127	63,00	51,20	0,00	4,44	0,74	4,93	0,00	118,23	3 414	59 310
19	Stare Arciszewo	119	39,67	49,95	0,00	3,85	0,00	11,49	0,00	91,95	3 460	212 017
20	Stare Gałki	137	39,67	51,20	5,99	4,90	0,98	11,98	11,98	53,89	144	17 589
21	Stare Świącice	121	39,67	53,71	0,00	5,08	0,85	5,35	0,00	69,52	2 225	51 551
22	Węgrzynowo	121	39,67	51,20	0,00	4,31	1,72	7,65	5,10	43,37	1 423	30 969
23	Wilkanowo	132	39,67	53,71	4,57	5,00	0,83	0,00	9,13	82,19	4 945	54 059
24	Zakrzewo	128	63,00	51,20	6,37	4,76	1,06	15,92	0,00	70,06	1 535	158 191
Średnia gminna		124,4	45,5	52,3	2,6	4,3	0,9	9,4	7,9	66,6	3 586,6	49 591,6
Odchylenie standardowe		25,0	9,4	3,2	3,8	1,1	0,6	5,8	16,3	22,4	3 067,5	50 250,0

Źródło: opracowanie własne

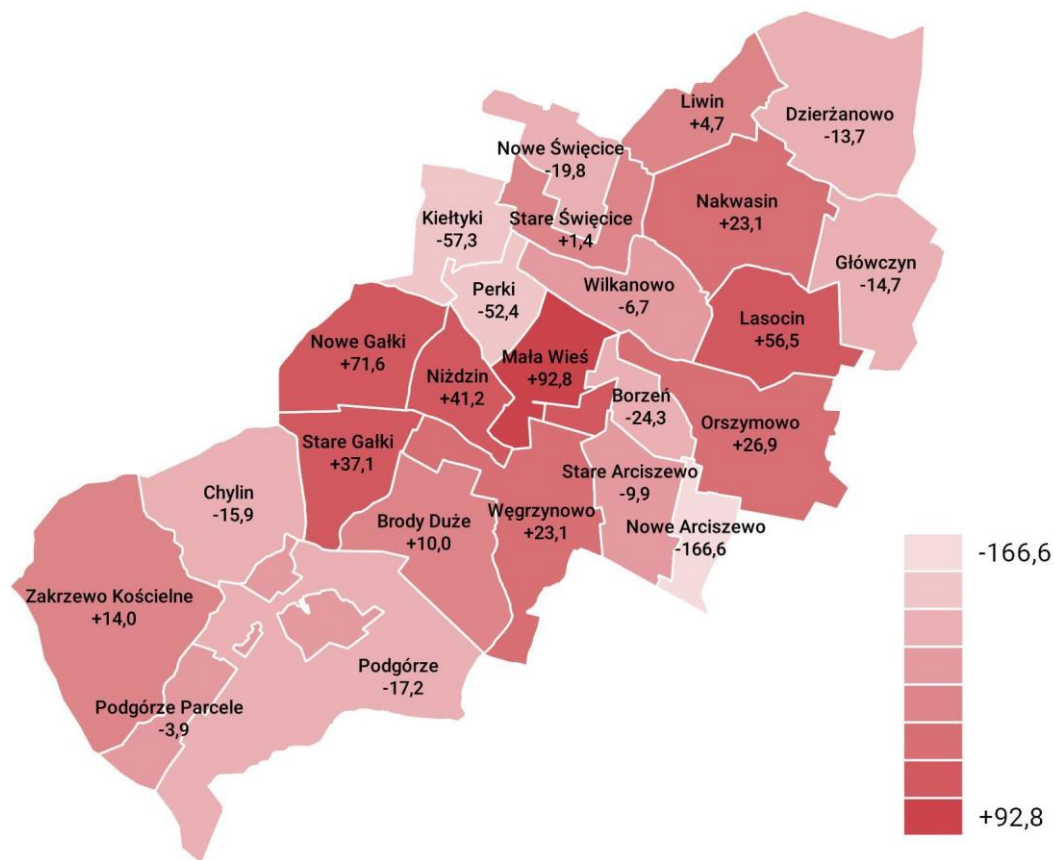
Gminny Program Rewitalizacji Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030

Tabela 13 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna -wartości zestandaryzowane

Lp.	Obszar	Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty	Frekwencja wyborcza	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszk.	Liczba bezrobotnych na 100 mieszk. w wieku prod.	Odsetek długotrwale bezrobotnych na 100 mieszk. w wieku prod.	Liczba przestępstw na 1000 mieszk.	Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszk.	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszk.	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszk.	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszk.	Syntetyczny wskaźnik degradacji sfery społecznej
1	Borzeń	-14,87	6,22	-4,53	6,86	1,11	-28,93	14,25	-4,84	0,43	5,93	-9,20	-24,31
2	Brody Duże	25,99	-18,54	3,25	-20,90	2,44	-28,93	22,72	44,23	-20,22	-11,66	-9,13	10,02
3	Chylin	-17,27	-18,54	3,25	6,86	8,53	2,80	-12,41	0,51	10,37	11,48	7,91	-15,91
4	Dzierżanowo	-0,45	-0,15	3,84	-2,20	-13,73	10,81	3,56	-2,71	-12,68	-11,26	3,38	-13,70
5	Główczyn	22,38	-0,15	3,84	6,86	-2,32	-1,21	-32,46	-4,84	-6,84	-7,08	-7,11	-14,73
6	Kiełtyki	-79,76	6,22	-4,53	-7,02	3,20	0,79	22,72	-4,84	5,88	18,71	2,98	-57,34
7	Lasocin	33,20	6,22	-4,53	6,86	1,11	0,13	8,44	-4,84	9,88	14,02	-3,68	56,46
8	Liwin	18,78	-0,15	3,84	6,86	-2,32	-28,93	0,14	6,76	-0,25	-11,45	-3,24	4,74
9	Mała Wieś	50,02	6,22	-42,06	-13,56	27,37	34,86	35,16	0,45	-5,63	-5,95	-1,53	92,85
10	Nakwasin	-34,10	-0,15	3,84	6,86	10,25	17,16	11,14	0,32	7,77	3,59	9,18	23,09
11	Niędzin	1,95	6,22	7,13	6,86	12,15	18,16	-1,45	-2,09	-7,71	-3,84	-9,07	41,23
12	Nowe Arciszewo	-49,72	6,22	7,13	6,86	-81,68	-28,93	-32,46	-4,84	10,84	19,96	-7,34	-166,58
13	Nowe Gałki	-7,66	6,22	7,13	6,86	7,20	33,52	24,83	-1,45	-5,07	12,39	-6,13	71,59
14	Nowe Świącice	-29,29	6,22	-4,53	6,86	7,96	10,48	-6,46	-4,84	-6,24	-8,19	-6,58	-19,84
15	Orszymowo	53,63	6,22	-4,53	-11,26	-3,27	-28,93	15,56	-4,84	4,36	6,83	1,25	26,94
16	Perki	-14,87	6,22	7,13	6,86	-20,21	7,14	-32,46	3,09	-15,33	-11,69	-9,87	-52,42
17	Podgórze	24,79	-18,54	3,25	-24,39	-1,55	6,14	-11,75	2,53	2,34	4,16	1,09	-17,20
18	Podgórze Parcele	3,15	-18,54	3,25	6,86	2,82	-4,22	-15,42	-4,84	23,03	-0,56	1,93	-3,90
19	Stare Arciszewo	-6,46	6,22	7,13	6,86	-8,41	-28,93	7,26	-4,84	11,31	-0,41	32,32	-9,86
20	Stare Gałki	15,17	6,22	3,25	-8,76	11,58	3,80	8,96	2,53	-5,67	-11,22	-6,37	37,06
21	Stare Świącice	-4,06	6,22	-4,53	6,86	15,00	-0,54	-13,96	-4,84	1,30	-4,44	0,39	1,45
22	Węgrzynowo	-4,06	6,22	3,25	6,86	0,35	28,51	-6,01	-1,70	-10,37	-7,05	-3,71	23,05
23	Wilkanowo	9,16	6,22	-4,53	-5,05	13,48	-1,21	-32,46	0,77	6,95	4,43	0,89	-6,67
24	Zakrzewo	4,36	-18,54	3,25	-9,76	8,91	6,47	22,58	-4,84	1,54	-6,69	21,61	13,96

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 21 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne

Dodatkową przesłanką, która została wzięta pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Przeprowadzona analiza sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej oraz technicznej, z punktu widzenia rewitalizacji ujawnia zasadnicze problemy, jakimi dotknięte są poszczególne obszary gminy Mała Wieś. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, aby proces rewitalizacji mógł okazać się skuteczny. Zaprezentowane w układzie przestrzennym wskaźniki z zakresu pozostałych sfer, jednoznacznie wskazują, że w odniesieniu do jednostek porównawczych, obszar zdegradowany mieści się w granicach obszaru Mała Wieś – zdiagnozowano w nim 7/11 problemów o wysokim natężeniu (występowanie licznych nieruchomości gruntowych zawierających wyroby azbestowe, niska dostępność terenów zielonych, zła jakość powietrza, niski poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu, liczne zabytki, których renowacja jest kosztochłonna, wysoki poziom zurbanizowania, który bezpośrednio koreluje z wysoką degradacją infrastruktury technicznej). Niniejsza diagnoza w sposób bardzo oczywisty wskazała na dużą intensywność problemów o charakterze społecznym, środowiskowym, funkcjonalnym oraz technicznym na obszarze Mała Wieś.

Tabela 12 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Lp.	Obszar	GOSPODARCZA	ŚRODOWISKOWA			PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				TECHNICZNA			Wskaźnik syntetyczny degradacji obszaru
		Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Liczba nieruchomości gruntowych zawierających wyroby azbestowe	Dostępność terenów zielonych	Jakość powietrza atmosferycznego	Dostępność do usług kultury	Dostępność do usług społecznych (bufor 1 km)	Dostępność komunikacyjna (liczba przystanków)	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	Liczba zabytków	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	
1	Borzeń	20,27	34	niska	zła	0,00	0,00	0	umiarkowany	0	0,19	niski	7/11
2	Brody Duże	21,28	45	umiarkowana	zła	0,00	5,32	2	umiarkowany	0	0,08	umiarkowany	3/11
3	Chylin	37,68	76	wysoka	umiarkowana	2,90	0,00	0	niski	0	0,17	wysoki	6/11
4	Dzierżanowo	45,14	32	niska	umiarkowana	0,00	6,94	1	niski	2	0,13	wysoki	4/11
5	Główczyn	10,26	44	niska	umiarkowana	0,00	0,00	0	umiarkowany	2	0,11	wysoki	6/11
6	Kiełtyki	53,19	41	niska	umiarkowana	0,00	0,00	0	umiarkowany	0	0,14	umiarkowany	4/11
7	Lasocin	11,83	38	niska	zła	0,00	0,00	0	umiarkowany	2	0,11	umiarkowany	6/11
8	Liwin	0,00	27	umiarkowana	umiarkowana	0,00	0,00	1	niski	0	0,09	umiarkowany	4/11
9	Mała Wieś	68,86	97	niska	zła	1,56	13,30	3	niski	14	1,35	wysoki	7/11
10	Nakwasin	8,40	43	umiarkowana	umiarkowana	0,00	0,00	0	umiarkowany	1	0,08	umiarkowany	4/11
11	Niździn	44,84	50	umiarkowana	zła	0,00	0,00	0	umiarkowany	0	0,19	wysoki	6/11
12	Nowe Arciszewo	18,18	9	umiarkowana	umiarkowana	0,00	0,00	0	umiarkowany	0	0,06	niski	4/11
13	Nowe Gałki	5,52	43	umiarkowana	umiarkowana	0,00	0,00	0	umiarkowany	0	0,10	umiarkowany	4/11
14	Nowe Święcice	22,56	28	niska	umiarkowana	0,00	0,00	0	umiarkowany	2	0,10	niski	5/11
15	Orszymowo	31,25	56	niska	umiarkowana	0,00	3,47	0	niski	6	0,11	umiarkowany	7/11
16	Perki	12,90	28	umiarkowana	zła	0,00	0,00	1	umiarkowany	0	0,19	wysoki	6/11
17	Podgórze	23,95	43	wysoka	dobra	0,00	11,98	5	niski	0	0,04	umiarkowany	3/11
18	Podgórze Parcele	29,56	11	wysoka	umiarkowana	0,00	0,00	0	umiarkowany	3	0,12	umiarkowany	4/11
19	Stare Arciszewo	22,99	14	niska	zła	0,00	0,00	0	umiarkowany	0	0,06	niski	6/11
20	Stare Gałki	47,90	34	umiarkowana	umiarkowana	0,00	5,99	0	niski	0	0,12	umiarkowany	3/11
21	Stare Święcice	16,04	37	niska	umiarkowana	0,00	5,35	0	niski	0	0,16	umiarkowany	6/11
22	Węgrzynowo	30,61	83	umiarkowana	zła	0,00	0,00	2	umiarkowany	1	0,17	wysoki	7/11
23	Wilkanowo	45,66	42	umiarkowana	zła	0,00	0,00	0	umiarkowany	1	0,16	wysoki	6/11
24	Zakrzewo	28,66	60	wysoka	dobra	0,00	3,18	5	niski	3	0,06	umiarkowany	4/11
Gmina Mała Wieś		36,69	1 015	umiarkowana	umiarkowana	0,51	4,40	20	umiarkowany	37	0,14	umiarkowany	

Źródło: opracowanie własne

Rewitalizacja jest kompleksowym procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego poprzez działania, które przede wszystkim obejmują kwestie społeczne, a także gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Rewitalizacja jako proces integrujący interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim.

Z tego względu istotne jest właściwe wytypowanie obszaru zdegradowanego, a później obszaru rewitalizacji, aby można było konsekwentnie przeprowadzić planowane działania. Pełna diagnoza, jaka została przeprowadzona w niniejszym dokumencie, służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów, obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne.

Obszar może zostać wskazany jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Wybrane do analizy wskaźniki, omówione i zaprezentowane w układzie przestrzennym jednoznacznie wskazują na obszar Mała Wieś. Obszar ten został zdiagnozowany jako obszar zdegradowany w gminie Mała Wieś. Jednakże dla precyzyjnego wyboru obszaru rewitalizacji, kluczowe jest wykazanie

dokładnych miejsc (rewirów) występowania tych problemów - miejsc o szczególnym ogniskowaniu się problemów. W tym celu przeprowadzono serię wywiadów pogłębionych z przedstawicielami Urzędu Gminy Mała Wieś.

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Mała Wieś wyznaczony został w oparciu o wnioski wynikające z:

- diagnozy zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, środowiskowej, przestrzeno-funkcjonalnej oraz technicznej,
- wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych instytucji,
- badania sondażowego wśród interesariuszy procesu rewitalizacji,
- analizy aktualnych miejskich dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych, w zakresie komplementarności rozstrzygnięć w nich zawartych z możliwymi do podjęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

Zgodnie z art. 10 pkt. 2 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców. Wytyczony obszar rewitalizacji spełnia wymagania zawarte w ustawie. Ogólna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 76 ha, co stanowi 0,7% całej powierzchni gminy. Natomiast ogólna liczba ludności zamieszkującej go to 1 240 osób, co stanowi 21,0% liczby ludności gminy Mała Wieś.

Tabela 13 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych dla obszaru rewitalizacji

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany - Mała Wieś	1 278	21,6	291	2,7
Obszar rewitalizacji – Mała Wieś Centrum	1 240	21,0	76	0,7
Gmina Mała Wieś	5 914	100	10 878	100

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 22 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Mała Wieś

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

<i>Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 2 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Mała Wieś w 2020 r.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 3 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 4 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r. w miejscowościach gminy Mała Wieś .</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 5 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 6 Dane dotyczące bezrobocia w gminie Mała Wieś</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 7 Dane dotyczące pomocy społecznej w gminie Mała Wieś.....</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 8 Dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego w 2019 r.</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 9 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w gminie Mała Wieś.....</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 10 Liczba przystanków w gminie Mała Wieś.....</i>	<i>45</i>
<i>Tabela 11 Dostępność do usług kultury i usług społecznych</i>	<i>47</i>
<i>Tabela 12 Liczba budynków w poszczególnych jednostkach.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 13 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna -wartości zestandaryzowane</i>	<i>57</i>
<i>Rysunek 1 Jednostki porównawcze wyodrębnione w ramach GPR Gminy Mała Wieś na lata 2021-2030</i>	<i>17</i>
<i>Rysunek 2 Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.....</i>	<i>24</i>
<i>Rysunek 3 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty</i>	<i>26</i>
<i>Rysunek 4 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych</i>	<i>28</i>
<i>Rysunek 5 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>30</i>
<i>Rysunek 6 Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....</i>	<i>32</i>
<i>Rysunek 7 Odsetek długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym</i>	<i>33</i>
<i>Rysunek 8 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>35</i>
<i>Rysunek 9 Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców</i>	<i>37</i>
<i>Rysunek 10 Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszkańców.....</i>	<i>38</i>
<i>Rysunek 11 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców</i>	<i>40</i>
<i>Rysunek 12 Liczba nieruchomości gruntowych zawierających wyroby azbestowe</i>	<i>41</i>
<i>Rysunek 13 Dostępność terenów zielonych.....</i>	<i>43</i>
<i>Rysunek 14 Jakość powietrza atmosferycznego.....</i>	<i>44</i>
<i>Rysunek 15 Dostępność komunikacyjna.....</i>	<i>46</i>
<i>Rysunek 16 Dostępność do usług kultury</i>	<i>48</i>
<i>Rysunek 17 Dostępność do usług społecznych</i>	<i>49</i>
<i>Rysunek 18 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu.....</i>	<i>50</i>
<i>Rysunek 19 Liczba zabytków na terenie gminy Mała Wieś.....</i>	<i>51</i>
<i>Rysunek 20 Poziom degradacji infrastruktury technicznej.....</i>	<i>54</i>

<i>Rysunek 21 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej</i>	<i>58</i>
<i>Rysunek 22 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Mała Wieś</i>	<i>63</i>